

a

Montessori základní škola a mateřská škola,
o.p.s.

Platnost dokumentu od 1.9.2022

Učitelé: Mgr. Hana Dušková

Obsah:

1. Identifikační údaje

2. Charakteristika školy

- Klimatickým podmínky školy
- Estetické podmínky
- Učebnice a učební materiál
- Technické a provozní vybavení
- Personální podmínky a další vzdělávání pracovníků školy
- Hygienické podmínky, stravování
- Zázemí pro učitele
- Spolupráce s rodiči
- Mezinárodní spolupráce
- Individuální péče o žáky
- Nadaní žáci

3. Charakteristika rámcového školního vzdělávacího programu ZŠ Montessori

Ústřední myšlenky Montessori filozofie

Zaměření programu

Cíl a hlavní úkoly školy

Estetika školy

Učebnice a učební materiál

Technické a provozní vybavení

Identifikační údaje

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Název programu „Pomoz mi, abych to dokázal sám“

Název organizace Montessori ZŠ a MŠ Elipsa o.p.s.

Sídlo Svatošská 268
Karlovy Vary – Doubí, 36007

Telefon [732 468 892](tel:732468892)

Ředitelka školy Mgr. Hana Dušková

e-mail ředitelství info@montessori-elipsa.cz

Internetové stránky www.mselipsa.cz

Zařazení do sítě škol

IZO

REDIZO

IČO

Zřizovatel Montessori ZŠ a MŠ
Elipsa o.p.s.

Platnost dokumentu od 1. 9. 2022

Podpis ředitelky školy

Razítko školy

Charakteristika školy

Klima školy

Základní škola – Montessori ZŠ a MŠ Elipsa o.p.s.–je soukromá Montessori škola.

1.stupen Nachází se v městské části Karlovy Vary – Doubí. Je dobře dostupná

hromadnou dopravou, nebo osobním automobilem. Školní prostory se nachází v budově v areálu SOS dětské vesnicky, Karlovy Vary.

Kde má škola v nájmu prostory pro MŠ I ZŠ s přilehlou zahradou.

Nyní má škola třídy rozdělené do věkově různorodých skupin tzv.,, Trojročí,, (1.-3. Ročník, a 4. - 5 .ročník)

Program skončí v páté třídě. Mohou přejít na druhý stupeň základní školy nebo na víceletá gymnázia.

Technické a provozní vybavení

Technický stav budovy je na dobré úrovni. Montessori učebny mají jiné vybavení než běžné třídy. Jsou zde pracovní stolky se židličkami a nízké skřínky, kde jsou umístěny pomůcky pro samostatnou práci žáků. Žáci pracují nejen u stolků (psaní), ale též na koberci. Na koberci je také místo pro elipsu (společná setkávání). Pro činnost žáků je určen notebook.

Učebnice a učební materiál

Základem práce je velké množství pomůcek, ať již pro společnou práci v projektech nebo pro samostatnou práci. Část pomůcek je originálních dovážených z Holandska, Německa a Polska, část pomůcek vyrábí sami učitelé. Dovoz pomůcek je finančně náročný.

Charakteristika pedagogického sboru

Pedagogický sbor ZŠ tvoří ředitelka školy, třídní učitel, asistent pedagoga, externí pracovníci. Všichni pedagogové jsou kvalifikovaní a dále si doplňují svoje vědomosti v DVPP a kurzech.

Hygienické podmínky, stravování

Hygienické podmínky jsou plněny dle hygienických norem.

Stravu a její dovoz zajišťuje školní jídelna Montessori ZŠ a MŠ Elipsa o.p.s., bezprostřední blízkosti.

Žáci mohou mít stravu z vlastních zdrojů, a to jak svačinky, tak i oběd. Po celou dobu výuky mají zajištěn pitný režim.

Zázemí pro učitele

K dispozici je společná místnost určená k odpočinku a odkládání osobních věcí, k přípravám pedagogům na práci, součástí vybavení je i počítač, notebooky propojené s tiskárnou a wifi.

K dispozici je laminovací zařízení, vazač a mobilní telefon.

Spolupráce s rodiči

Rodiče mají možnost kdykoliv se účastnit pobytu svého dítěte ve škole, společně vytváří program školy. Společné oslavy svátků, posezení s rodiči, výlety a různé programy mají za úkol podporovat vztahy mezi rodinou a školou.

Dále jsou pro rodiče připravovány pravidelné rodičovské schůzky, kde jsou informováni o chodu školy, provozních organizačních záležitostech. Tripartity – setkání učitele, žáka a rodiče.

ZAMĚŘENÍ ŠKOLY

Individuální péče o žáky

Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami

Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami jsou integrováni. V Montessori systému s důsledně individuálním přístupem není problém s integrací, učitel nabízí žákovi vhodné činnosti kompenzující jeho problémy. Žák může věnovat problematickému učivu více času. Třídní učitelky zpracovávají informace o třídě a pravidelně je s ostatními vyučujícími upravují.

Žáci se zdravotním postižením

Vzdělávání žáků se smyslovým, mentálním postižením, autismem, s více vadami, probíhá formou individuální integrace. Žáci se vzdělávají podle zpracovaného učebního plánu běžných tříd (mentální postižení – osnovy základní školy speciální dle doporučení speciálně pedagogického centra) a na základě individuálních vzdělávacích plánů. Podle stupně postižení je na základě doporučení speciálně pedagogického centra požadována přítomnost asistenta pedagoga. Na jeho doporučení jsou rovněž realizovány případné změny v učebním plánu, týkající se omezení v určitých předmětech.

Žáci s poruchami chování se vzdělávají podle učebního plánu školy a na základě doporučení pedagogicko – psychologické poradny je integrovaným žákům vypracován individuální vzdělávací plán. Tito žáci nerespektují normy společenského chování, jsou hyperaktivní, hypoaktivní, nepřízpůsobiví, impulzivní, snadno unavitelní. Učitel musí stanovit přesná pravidla chování a způsob komunikace ve třídě i mimo vyučování s nimi. Je třeba klást důraz na správný model jednání, kritické myšlení, výchovu k práci a ke spolupráci ve třídě. V případě výskytu sociálně negativních jevů spolupracuje škola úzce s rodiči, se střediskem výchovné péče, kurátory a dalšími odborníky.

Žáci se zdravotním znevýhodněním

Žáci, kteří jsou zdravotně oslabení, po dlouhodobé nemoci nebo mají lehčí zdravotní poruchy vedoucí k poruchám učení a chování jsou zohledněni při vzdělávání. Mají možnost navštěvovat konzultační hodiny, po domluvě i individuální. Je uplatňován individuální přístup dle potřeby podle oblasti, kde nastalo znevýhodnění. Dle formy a míry znevýhodnění mohou být využity kompenzační, rehabilitační a učební pomůcky a didaktické materiály. Na základě vyjádření školského poradenského zařízení a se souhlasem krajského úřadu může být zřízena funkce asistenta pedagoga.

Žáci se sociálním znevýhodněním

Žáci se sociálním znevýhodněním mohou využít konzultačních hodin, a to i formou individuálních konzultací. Mohou využít poradenských služeb ve škole. V případě jakýchkoli problémů souvisejících se žákem se sociálním znevýhodněním (časté absence, problémy v kontaktu s rodiči, chování apod.) škola úzce spolupracuje s kurátory a okamžitě je řeší. Vzhledem k faktu, že naše ZŠ je soukromého typu, a tudíž se v ní platí školné, je předpoklad, že nebude sociálně znevýhodněnými rodinami vyhledávána.

Žáci mimořádně nadaní

Montessori systém je pro žáky nadané zvláště výhodný, neboť nejsou brždění ve svém vývoji a mohou plynule rozvíjet své schopnosti.

Přesto je potřeba dbát na to, aby žáci nezůstali na povrchu, ale látku procvičili do hloubky.

Proto musí být učitelem pečlivě sledováni a jejich postup kontrolován.

Škola vyhledává a rozvíjí talent a mimořádné nadání žáků.

Pokud se nám jeví dítě jako mimořádně nadané, odešleme jej se souhlasem rodičů na vyšetření do Pedagogicko-psychologické poradny, kde proběhne už speciální diagnostika dítěte.

Na základě závěrů vyšetření se pak budeme s rodiči společně domlouvat na dalším postupu (např. případný přechod do vyššího ročníku apod.)

Během celé školní docházky budou jednotliví učitelé sledovat projevy dětí, které by se mohly jevit jako talentované a mimořádně nadané a v případě, že by takové dítě identifikovali v průběhu školní docházky, následuje stejný postup – vyšetření v PPP a další.

Ve vyučování mají připravenou práci tak, aby se rozvíjely jejich dovednosti v oblastech jejich nadání. Bývají pověřeni náročnějšími samostatnými úkoly, vedením skupiny apod.

Mimořádně nadaní žáci mohou být ve výjimečném případě přeřazeni do vyššího ročníku bez absolvování předchozího ročníku. Podmínkou přeřazení je vykonání zkoušek z učiva nebo části učiva ročníku, který žák nebude absolvovat. Žádost rodičů musí být spojena s vyjádřením školského poradenského zařízení a registrujícího praktického lékaře pro děti a dorost.

Na základě žádosti rodičů a doporučení školského poradenského zařízení škola vypracuje pro mimořádně nadaného žáka individuální vzdělávací plán.

Charakteristika ŠVP ZŠ Montessori

Základní škola Montessori je vzdělávací program, který pedagogický systém Marie Montessori aplikuje do všeobecných vzdělávacích cílů a obsahů základního vzdělávacího programu v České republice. Základní filozofií tohoto programu je orientace na osobnost dítěte – rozvíjení jeho vnitřní motivace k učení, vývojových možností a individuálních schopností. Je také třeba využívat jeho zájmu o určitou oblast nebo téma ve školní práci. Hlavním cílem je předpoklad, že děti mají opravdový zájem a touhu poznat, naučit se a uplatnit nové volby se zodpovědností. Další významnou složkou je sebepoznání – poznání svých schopností a možností. Dítě poznává různé možnosti a způsoby učení a učí se volit pro sebe takové způsoby, které jsou pro něj účinné, spolehlivé a efektivní. Dítě se rozhoduje podle svých zájmů a možností, je vedeno k respektu a toleranci.

Vyučování je založeno na základních principech pedagogického systému Marie Montessori. Důležitou složkou je vlastní samostatná vzdělávací činnost dítěte, která vede jeho zájmem. Je stimulována učitelem a připraveným prostředím ve školní třídě. Děti nejsou jen pasivními příjemci informací, ale na učení se aktivně podílejí. Pracují ve věkově smíšených třídách (dva až tři ročníky), aby byla zjištěna spolupráce a vzájemné učení a pomoc mezi dětmi. Práce ve věkově smíšených třídách je jedna ze základních podmínek pro organizaci učení dětí ve třídách Montessori.

Ústřední myšlenky Montessori filozofie

Dítě je tvůrcem sebe sama

Dítě samo má rozhodující vliv na svůj vývoj svým, naprogramováním“ a vlastní aktivitou se podílí největší měrou na utváření sebe sama. Ačkoliv se vyvíjí v kontaktu s prostředím, z něhož čerpá podněty, ovlivňují ho lidé v blízkém okolí, přesto pouze ono samo určuje, které podněty, jakým způsobem a kdy ovlivní.

Pomoz mi, abych to dokázalo samo

Není úkolem dospělých formovat dítě, odstraňovat mu z cesty překážky, nebo jím dokonce manipulovat, ale udělat vše pro to, aby vlastními silami a svým tempem získávalo nové vědomosti a dovednosti, vrůstalo do světa, který ho obklopuje.

Ruka je nástrojem ducha

Práce rukou je základem pro pochopení věcí a jevů, rozvoj myšlení a řeči – v průběhu každého učení se musejí spojovat tělesné a duševní aktivity. Při osvojování nového učiva, při získávání nových poznatků je třeba vycházet od konkrétních poznání a manipulace s věcmi.

Respektování senzitivních období

Senzitivní období označují dobu, v níž je dítě obzvláště citlivé a jakoby, připravené“ pro získání určitých dovedností. Není-li takové období využito, senzitivita mizí.

Svobodná volba práce

Dítě samo rozhoduje, co bude dělat, s kým bude pracovat a jak dlouho bude pracovat. Úkolem pedagoga je příprava optimálního prostředí a pomůcek. Svoboda však není libovůle, nýbrž má své hranice v životě psychickém i fyzickém. Bez omezení nemůže probíhat seberealizace, vývoj inteligence, rozvoj osobnosti. Cílem pedagogické práce je vést dítě na cestě k nezávislosti, napomáhat v utváření svobodné lidské bytosti. Bylo by nedorozumění chápat svobodu jako ponechání dítěte sobě samému. Svobodné není dítě, které se v jakémkoli prostředí chová tak, jak ho napadne. Je třeba dítěti vytyčit hranice pro jeho činnosti.

Připravené prostředí

Pracovní místo, pomůcky, předměty k manipulaci je třeba uspořádat tak, aby umožňovaly osvojení nových poznatků samostatně, bez vnější pomoci. Je-li získání dovedností rozloženo na tak malé kroky, které dítě může provádět bez pomoci dospělého, pak nepotřebuje dlouhý výklad, ale je schopno samostatně dojít k cíli.

Polarizace pozornosti

Dítě je schopno soustředit se intenzivně a dlouhodobě na práci, která ho zaujme. Polarizace pozornosti je základem učení.

Celostní učení

Člověk je jednotou těla a duše. Od ostatních živých tvorů se liší duševním životem. V něm spočívá kořen svobody, aktivní aktivity, spontánnosti, možnosti samostatného svobodného jednání. Duševní život znamená chtění, cítění, myšlení, jednání. Ovlivňuje pohyb, který však zpětně působí na duševní život. Vzájemné působení tělesné a duševní aktivity se musí promítat i do procesu učení.

Zaměření programu

Montessori škola

Alternativní škola nazvaná podle Marie Montessori, italské lékařky, pedagožky, průkopnice mírového hnutí a organizátorky boje za práva dětí a žen. Patří k nejvýznamnějším postavám reformě-pedagogického hnutí.

Původně se věnovala mentálně postiženým dětem. V roce 1907 založila v Římě „Dům dětí“ (Casa dei bambini), kde vytvořila originální edukační prostředí v duchu výrazného pedocentrismu a důvěry a zejména z vlastních pozorování dětí v různých situacích.

Montessori pedagogika dosáhla mezinárodního rozšíření. Už v roce 1929 byla založena mezinárodní společnost (Association Montessori Internationale – AMI), která propaguje toto alternativní hnutí. Nejvíce se Montessori školy rozšířily v Německu a Nizozemí, a to jak v soukromém, tak i ve veřejném (státním) školství. Většinou jde o mateřské školy a základní školy.

Tato metoda je o získání nezávislosti, samostatnosti. Je to způsob, jak dítě získá svou osobnost tak, aby se potlačily staré, zaběhnuté systémy přesvědčení. Svoboda a sebedisciplína tvoří harmonické propojení, je to projev dokonalosti.

Cíl a hlavní úkoly školy

Cílem je podpora života, příprava na život, harmonický rozvoj osobnosti, vycházet z individuálních zvláštností dítěte, přihlížet k jejich potřebám a rozdílným schopnostem.

Základní rysy metody:

Dbát na samostatnost dítěte.

Vzájemné porozumění mezi dítětem a dospělou osobou.

Dětem vždy říkat pravdu.

Vztah mezi dítětem, materiálem a učitelem.

S dětmi zacházet opatrně, s láskou a obdivem.

Děti jsou nejbližší pravdě, musíme si jich vážit.

Důležitý je proces, ne výsledek. V procesu se dítě učí, získává vědomosti a dovednosti.

Nesoutěžit.

Neopravovat, nenapomínat.

Žádný nátlak.

Mladší děti se učí od starších.

Starší učí mladší = opakování i zkouška.

Lidé, kteří se zabývají dětmi, mají obrovskou zodpovědnost, když selžou ve výchově oni, je to velká ztráta pro celý svět.

Osobnost pedagoga

Pedagogika Marie Montessori je založena na rovnosti, nezávislosti, svobodě volby, vzájemném respektu a přijetí. Je úkolem učitele, aby toto vše dětem svým přístupem a způsobem jednání umožňoval a nabízel. Proto je velmi důležitá specifická příprava (vzdělávací kurzy Montessori), erudovanost a aktivní osobní přístup pedagoga.

Učitel zabezpečuje připravené prostředí školní třídy a je garantem volného prostoru pro samostatnou práci žáků a tvůrčí práci s celou třídou. Učitel má umět pro dítě a jeho rozvoj připravit vhodné materiály a uspořádané, připravené prostředí, které podporuje přirozenou zvědavost a naplnění senzitivních fází v učení a vývoji dítěte. Učitel také věnuje pozornost tomu, aby materiály a pomůcky měly (pokud je to vhodné) možnost vlastní kontroly.

V práci učitele je důležitá diagnostická složka – pozorování dítěte při práci, poznání jeho individuálních možností a vedení záznamů o jeho postupu v učení. Pozorování práce dětí tvoří základ pro individuální práci učitele s žákem a další doplňování připraveného prostředí. Záznamy o postupu a vývoji každého dítěte ve vzdělávacích oblastech (tzv. pedagogický deník) si učitel zajišťuje svým vlastním způsobem.

Hodnocení práce dětí

- učitel si váží dětské práci a partnersky práci dítěte oceňuje
- školní práce dětí není klasifikována; klasifikace a porovnávání dětí mezi sebou nebo důraz na jejich výkonové pořadí se neslučuje s principy pedagogického systému Montessori
- při hodnocení dětí je popisován individuální pokrok v dosahování očekávaných výstupů oborů a dovedností v rámci klíčových kompetencí
- učitel se snaží vyvarovat při hodnocení práce dětí označování jeho vlastní osoby (tzv. nálepky a manipulační pojmenování)
- děti jsou vedeny ke každodennímu hodnocení své vlastní práce
- chyba je používána jako další ukazatel možnosti pro vlastní sebehodnocení a dále volbu dalších činností

ZAČLENĚNÍ PRŮŘEZOVÝCH TÉMAT

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA					
OaSV	1. stupeň				
	1. r.	2.r.	3.r.	4.r	5.r.
<i>Osobnostní rozvoj</i> Rozvoj schopností poznávání	Průběžně	průběžně	průběžně	průběžně	průběžně
<i>Osobnostní rozvoj</i> Sebepoznání a sebepojetí	Int/ KV	Int/ KV	Int/ KV	Int/ KV	Int/ KV
<i>Osobnostní rozvoj</i> Seberegulace a sebeorganizace	průběžně	průběžně	průběžně	průběžně	průběžně
<i>Osobnostní rozvoj</i> Psychohygiena	průběžně	průběžně	průběžně	průběžně	průběžně
<i>Osobnostní rozvoj</i> Kreativita	průběžně	průběžně	průběžně	průběžně	průběžně

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA					
OaSV	1. stupeň				
	1. r.	2.r.	3.r.	4.r	5.
Sociální rozvoj Poznávání lidí	průběžně Int/ KV	průběžně Int/ KV	průběžně Int/ KV	průběžně	průběžně
Sociální rozvoj Mezilidské vztahy	průběžně Int/ KV	průběžně Int/ KV	průběžně Int/ KV	průběžně	průběžně
Sociální rozvoj Komunikace	průběžně	průběžně	průběžně	průběžně	průběžně
Sociální rozvoj Kooperace a kompetice	průběžně	průběžně	průběžně	průběžně	průběžně

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA					
OaSV	1. stupeň				
	1. r.	2.r.	3.r.	4.r	5.r.
Morální rozvoj Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	průběžně	průběžně	průběžně	průběžně	průběžně
Morální rozvoj Hodnoty, postoje, praktická etika	průběžně	průběžně	průběžně	průběžně	průběžně

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA

DO	1. stupeň				
	1. r.	2.r.	3.r.	4.r	5.r.
Občanská společnost a škola	průběžně	průběžně	průběžně	průběžně	průběžně
Občan, občanská společnost a stát				Int/ KV	Int/ KV
Formy participace občanů v politickém životě				Int/ KV	Int/ KV
Principy demokracie jako forma vlády a způsobu rozhodování				Int/ KV	Int/ KV

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

GS	1. stupeň				
	1. r.	2.r.	3.r.	4.r	5.r.
Evropa a svět nás zajímá				Int/ KV	Int/ KV
Objevujeme Evropu a svět				Int/ KV	Int/ KV
Jsme Evropané				Int/ KV	Int/ KV

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

MKV	1. stupeň				
	1. r.	2.r.	3.r.	4.r	5.r.
Kulturní difference	průběžně	průběžně	průběžně	průběžně	průběžně
Lidské vztahy	průběžně	průběžně	průběžně	průběžně	průběžně
Etnický původ				Int/ KV	Int/ KV
Multikulturalita				Int/ KV	Int/ KV
Princip sociálního smíru a solidarity				Int/ KV	Int/ KV

ENVIROMENTÁLNÍ VÝCHOVA – Tomuto tématu bude v naší škole věnována zvýšená pozornost

EVVO	1. stupeň				
	1. r.	2.r.	3.r.	4.r	5.r.
Ekosystémy	Int/ KV	Int/ KV	Int/ KV	Int/ KV	Int/ KV
Základní podmínky života				Int/ KV	Int/ KV

Lidské aktivity a problémy životního prostředí	Int/ KV	Int/ KV	Int/ KV	Int/ KV	Int/ KV
Vztah člověka k prostředí	Int/ KV	Int/ KV	Int/ KV	Int/ KV	Int/ KV

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA					
MV	1. stupeň				
	1. r.	2.r.	3.r.	4.r	5.r.
Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	průběžně	průběžně Int/ ČJ	průběžně Int/ČJ	průběžně Int/ČJ	průběžně Int/ČJ Int/Inf
Interpretování vztahu mediálních sdělení a reality	průběžně	průběžně	průběžně	průběžně	průběžně
Stavba mediálních sdělení				Int/ČJ	Int/ČJ Int/Inf
Vnímání autora mediálních sdělení					
Fungování a vliv médií ve společnosti					Int/ KV

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

MV	1. stupeň				
	1. r.	2.r.	3.r.	4.r	5.r.
Tvorba mediálního sdělení			Int/ČJ	Int/ČJ	Int/ČJ Int/Inf
Práce v realizačním týmu					

Časové dotace

Učební plán jednotlivých tříd Školního vzdělávacího programu

1. stupeň

Vzdělávací oblasti			1. Ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
Předměty	RVP	ŠVP					
<i>Jazyk a jazyková komunikace</i>	44						
Český jazyk	35	/38+2/ 40	8	8	8	8	8
Cizí jazyk	9	/9+4*/ 13	*2	*2	3	3	3
Matematika a její aplikace	20						
Matematika		/22+3/ 25	5	5	5	5	5
Informační a komunikační technologie	1						
Informační a komunikační technologie		1					1
Kosmická výchova	17						
Kosmická výchova	12	/12+5/ 17	2	2	2	3	3
Člověk a svět práce	5	5	1	1	1	1	1
Umění a kultura	12						
Umění a kultura VV		6	1	1	1	2	1
HV		6	1	1	1	1	2
Člověk a zdraví	10						
Tělesná výchova		10	2	2	2	2	2

Disponibilní časová dotace		CJ +4, JK + 2	CJ+2	CJ+2		JK + 1	JK+1
		+3			M + 1	M + 1	M + 1
		+5	KV +1	KV +1	KV +1	KV +1	KV +1
součet disponibilní časová dotace	14	14	3	3	2	3	3
Týdenní dotace pov. předměty	118	118	22	22	23	25	26

Poznámka: Kosmická výchova zahrnuje oblasti – Člověk a jeho svět a Člověk a svět práce

* - anglický jazyk od 1.třídy

Poznámky k učebnímu plánu

Český jazyk a literatura – celková dotace tohoto předmětu na prvním stupni je posílena o dvě disponibilní hodiny.

Anglický jazyk – skupiny žáků, kteří mají povinnou výuku anglického jazyka již od 1. třídy, mají časovou dotaci tohoto předmětu posílenou o 4 disponibilní hodiny na pokrytí 1. a 2. ročníku.

Matematika – je posílena o 3 hodiny z disponibilní dotace.

Člověk a jeho svět – zasahuje svým obsahem do stejnojmenné vzdělávací oblasti a spojuje v sobě dřívější předměty prvouka, vlastivěda a přírodověda. Časová dotace byla posílena o 5 hodin z disponibilní časové dotace.

Svět práce – vyučován v každém ročníku po jedné vyučovací hodině týdně.

Plavání – je povinnou součástí TV pro 1. - 3. ročník

Organizační formy výuky

Vyučování je založeno na základních principech pedagogického systému Marie Montessori, podstatnou složku výuky tedy tvoří individuální práce dětí. Ta je kombinována s dalšími formami výuky. Výuka není organizována pravidelně jako vyučovací hodina (45 min), ale z větší části jako bloky výuky (min. 90 minut) proto, aby dětem byla umožněna co nejdelší koncentrace pozornosti na práci.

Organizační formy výuky:

- individuální práce dětí
- komunitní kruh
- frontální vyučování
- skupinové lekce
- samostatná práce skupin
- domácí práce žáků
- projekty
- exkurze, výlety
- přírodovědné vycházky
- on-line výuka

Individuální práce dětí – je to samostatná vzdělávací činnost dítěte; dítě samostatně pracuje na úkolu, který si zvolilo s vědomím učitele podle svého individuálního plánu. Dítě si zpravidla může samo volit:

- **co** = dítě volí téma vzdělávací činnosti: podle svého zájmu vycházejícího z vývojové senzitivní fáze, z nabídky podle svého individuálního plánu činnosti nebo z připravené nabídky ve třídě
- **kde** = vybírá si místo, kde bude ve třídě pracovat
- **kdy** = ve škole pracuje v rámci daného časového vymezení (z větší části vyučovací bloky min. 90 min), na práci může pokračovat také doma
- **s kým** = podle charakteru práce může pracovat samo, ve dvojici, ve skupině

Komunitní kruh – pravidelným rituálem setkávání celého kolektivu dětí je tzv. setkání „na elipse“, kde je prostor pro:

- vypravování zážitků, sdílení myšlenek a názorů, společnou diskusi
- informace k tématům a okruhům učiva, doporučení a nabídky práce
- prezentaci práce
- organizaci a plánování práce ve třídě
- vytváření a reflexi společných pravidel
- zklidnění a cvičení ticha
-

Frontální vyučování – společná práce dětí je řízena učitelem, časově ohraničena (zpravidla 45 minut), z větší části pracují všechny děti na stejném úkolu. Frontální vyučování je využíváno hlavně z organizačních a bezpečnostních důvodů pro tělesnou výchovu, výuku anglického jazyka, výtvarnou a hudební výchovu.

Skupinové lekce – společná práce skupiny dětí je řízena učitelem, z větší části pracují všechny děti na stejném úkolu. Skupinové lekce jsou využívány pro vysvětlení, procvičení nebo opakování učiva určitého tématu nebo oblasti pro děti, které to potřebují (nebo si téma vyberou – podle záměru učitele).

Samostatná práce skupin – skupina dětí pracuje samostatně podle zadání a předem domluvených pravidel aktivizujícími metodami – každé dítě má v rámci skupiny svůj úkol a zapojí se do společné práce. Skupiny pracují na úkolech, které většinou vycházejí z projektových témat.

Domácí práce žáků – podle svých individuálních potřeb dokončují a procvičují učivo doma nebo pracují na dalších úkolech zadaných ve škole.

Projekty – práce v tematických projektech; děti začínají pracovat společně na vybraném tématu, podílejí se na připravovaném obsahu projektu s učitelem; pracují individuálně nebo společně interaktivními metodami; projekt obsahuje základní, výběrové a individuální úkoly, propojené s dalšími obory (ČJ, M); z práce v projektu děti pořizují své záznamy a výstupy, které si zakládají do portfolia.

Exkurze, výlety – tematicky zaměřené cesty dětí mimo budovu školy – výstavy, expozice, besedy, divadelní představení, koncerty, seznámení s obory lidské činnosti apod.; děti jsou před exkurzí seznámeny s cílem a účelem cesty, po exkurzi následuje reflexe.

Vycházky přírodovědné a vlastivědné – tematicky zaměřené cesty dětí mimo budovu školy, děti jsou předem seznámeny s cílem a účelem vycházky a úkoly pro pozorování, po vycházce následuje reflexe.

Obory	Organizační formy výuky:
Český jazyk	- individuální práce dětí - komunitní kruh - frontální vyučování - skupinové lekce - samostatná práce skupin - domácí práce žáků
Matematika	- individuální práce dětí - frontální vyučování - skupinové lekce - domácí práce žáků
Informační a komunikační technologie	- individuální práce dětí - skupinové lekce
Kosmická výchova	- individuální práce dětí - komunitní kruh - skupinové lekce - samostatná práce skupin - domácí práce žáků - projekty - exkurze (muzea, výstavy, lidská činnost) - přírodovědné a vlastivědné vycházky
Umění a kultura	- individuální práce dětí - komunitní kruh - frontální vyučování - projekty - exkurze (výstavy, divadelní představní, koncerty)
Tělesná výchova	- frontální vyučování
Cizí jazyk – anglický jazyk	- individuální práce dětí

	- komunitní kruh - frontální vyučování - skupinové lekce - domácí práce žáků

Český jazyk a literatura

Časové vymezení:

Vzdělávací oblasti			1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
Předměty	RVP	ŠVP					
<i>Jazyk a jazyková komunikace</i>	47						
Český jazyk	38	(38+2) 40	8	8	8	8	8

Charakteristika předmětu:

Předmět **český jazyk a literatura** je součástí vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace. Jeho učivo je rozčleněno do tematických celků:

Komunikační a slohová výchova

Jazyková výchova

Literární výchova

Všechny tyto tematické celky se vzájemně prolínají.

Při výuce čtení a psaní učitel využívá senzitivních období dítěte, jeho naladění a zájmu, pomáhá mu s výběrem vhodné činnosti podle individuálních znalostí každého dítěte. Tento proces probíhá již v mateřské škole a plynule se na něj navazuje.

Výuka probíhá ve třídě s využitím pomůcek a výpočetní techniky. V rámci výuky navštěvují žáci různá kulturní zařízení (kino, divadlo, výstavy, výukové programy, besedy...) V každém ročníku je dodržena časová dotace dle učebního plánu se zřetelem na skutečnost, že vzdělávání probíhá v jiných celcích, které nekopírují standardní vyučovací rozvrh hodin. Toto pojetí odpovídá filozofickým, pedagogickým i psychologickým základům systému Montessori.

Součástí běžného života třídy je komunitní kruh, kde mají děti možnost sdělovat své zážitky, pocity a zkušenosti, diskutovat, vyjadřovat se k problémům, k pravidlům, prezentovat informace a hodnotit svou práci. Považujeme za důležité, aby se děti nebály mluvit o svých názorech a konfrontovat je s okolím. Ve škole je zajištěna možnost společné práce a tým i komunikace mezi žáky, při které se učí jeden od druhého. K trénování verbální komunikace

využíváme také aktuálních událostí ze života třídy, školy i rodiny. Komunikace mezi dětmi a dospělými probíhá na partnerské úrovni.

Děti se učí získávat informace z různých zdrojů – k dispozici je knihovna s dětskou literaturou a čítankami, slovníky (Pravidla českého pravopisu, Slovník spisovné češtiny, Slovník českých synonym, Slovník cizích slov), encyklopediemi, dále učebnice českého jazyka a literatury a možnost přístupu na internet.

Psaní

Při nácviku psaní využíváme:

- hmatová písmena (psací a tiskací)
- práci s pohyblivou abecedou
- také velká tiskací písmena pro počáteční zapisování a psaní
- metodiku psaní s využitím řady písanek pro 1. ročník ZŠ
- vlastní sestavování malých sešitků s napsanými slovy, větami a texty k danému tématu (podle různých úrovní dětí)

Pro začátek psaní je velmi důležité vystihnout „explozi psaní“, kdy chce dítě samo psát. Současně s tím pokračuje zdokonalování jemné motoriky ruky, vedení ke správnému držení tužky a správnému sezení při psaní. Při osvojování nových tvarů psacích písmen jsou používána hmatová písmena.

Od počátků psaní učitel respektuje vlastní rukopis jako výraz osobnosti dítěte, neopravuje se sklon písma a ani tvary písmen, pokud jsou čitelné. Zpočátku psaní nežádáme po dítěti přečtení napsaného textu. Teprve později je dobré a důležité, aby dítě po sobě s porozuměním napsaný text přečetlo. Od počátků psaní také vedeme děti k zapisování si svých myšlenek, názorů a informací.

Dítě souběžně s nácvikem psacích písmen může používat k písemným sdělením velká tiskací písmena tak dlouho, jak potřebuje. Texty může psát na počítači. Pokud dítě čte psací písmena, ale má grafomotorické obtíže, pracuje také s pohyblivou psací abecedou, slovy a větami napsanými psacím písmem.

Sloh, psané texty

Pro rozvoj psaných textů:

- mají děti možnost psát to, co jim dělá radost – fantazie, vlastní zážitky, texty k tématům z projektů, vysvětlování odborných koníčků....
- využíváme všech událostí – píšeme krátké zpětné vazby k tomu, kde jsme byli, co se nám líbilo, využíváme potřeby a nápady dětí
- vedeme děti také k přehlednému, výstižnému a věcnému písemnému záznamu

- využíváme zápisy do třídní kroniky
- tolerujeme fonetické psaní počátečních prací
- se děti učí zapisovat své texty také na počítači
- některé děti potřebují více pobídnout, motivovat a pomoci (návodem, osnovou, literárním textem, obrázky...)

Při prezentaci písemných projevů dětí:

- po seznámení se se zpracováním tématu spolužáky získávají zkušenosti, jak se dá text ještě napsat jinak
- získávají při čtení svých textů před ostatními dovednost prezentace
- se učí ocenit práci druhých a doporučit vylepšení
- poznají, že je důležité si pro přehlednost a rychlou orientaci svůj text uspořádat a připravit vlastním způsobem, aby jim sloužil jako podklad také k mluvenému projevu
- se seznámí s různými způsoby uspořádání textů (každý má svůj vlastní způsob zpracování, který mu vyhovuje nejlépe)
- mají více autentických příležitostí rozpoznat chyby v mluveném projevu a uvědomit si správnou výslovnost

Při společné prezentaci prací dětí učitel ohleduplně přistupuje k nesmělým dětem.

Mluvnická pravidla:

Ke každému pravopisnému a mluvnickému pravidlu (podle přehledu mluvnického učiva v záznamových mapách) připravujeme materiál pro individuální práci dětí. Pomocí materiálu dítě nové pravidlo pochopí, procvičí si jeho pravopis a upevní pomocí dalších textů (nejlépe k tématu z oblasti Kosmické výchovy). Učitel každý materiál dítěti před prací předvede, naučí ho s ním pracovat, případně mu pomáhá podle jejího individuální potřeby. K učení využíváme také vzájemnou pomoc spolužáků.

Pravopis a slovní zásobu děti trénují a procvičují hlavně při psaní vlastních textů. Důležité je zařazovat takové činnosti, kde budou děti často a rády psát. Děti se by měly pochopit, že je třeba psát pravopisně správně proto, aby bylo jejich psaní srozumitelné a zaujalo čtenáře.

Diktovaný text si děti mají možnost opět samy porovnat se vzorovým textem, vyhledat a opravit chyby.

Materiál pro seznámení dětí s mluvnickými pravidly pro individuální práci dětí má splňovat tato kritéria:

- respektuje individuální práci dítěte – vlastní tempo, přizpůsobení obtížnosti
- materiál je určen k řešení jednoho problému
- má smysluplný obsah
- umožňuje vlastní kontrolu dítětem – porovnání se vzorem, vyhledání vlastních chyb, oprava chyb
- je esteticky zpracován – snadná manipulace, vhodné obrázky, velikost písma, barevné rozlišení, uložení, trvanlivý materiál
- je uložen na přístupném místě
- osvojené pravidlo dítě procvičuje ve vlastních textech (tvoření vět, příběhu, básničky...)
- pomocí materiálu dítě postupuje od praktického užívání jazyka k pojmům a definicím

Literární výchova

Pro nácvik čtení využíváme:

- spontánní čtení od MŠ (slova s předměty a obrázky)
- čtení od známých hlásek k přečtení celého slova
- smysluplné texty (například k projektům z oblasti Kosmické výchovy)
- možnost vlastního neřízeného čtení z připravené knihovny během vyučování

Od počátků čtení respektujeme zájem dítěte o knihu, i když je to zpočátku jen listování, prohlížení a letmé čtení některých vět. Prvotním cílem je, aby děti rády četly texty a celé knihy. Důležité je, aby dítě mělo možnost vypravovat a sdílet své čtenářské zážitky s vrstevníky a dospělými. Postupně vedeme děti k větší zkušenosti při četbě – aby se naučily o tom, co čtou, přemýšlet, porovnávat se čteným obsahem své vlastní zkušenosti a zážitky, poznávat, co jim četba přináší a čerpat z textů nové informace. Součástí připraveného prostředí k četbě je vytvoření atmosféry, kde děti čtou s chutí, nebojí se navzájem a pro sebe psát o tom, co čtou, jak se jim to líbí a proč.

Ve třídě je prostor pro individuální četbu dětí. Neklademe důraz na hlasité čtení před celým kolektivem, ale na zaujetí dítěte četbou. Hlasité čtení využíváme k prezentaci textu ze společné (či individuální) práce dětí. K prezentaci literárních interpretací, dramatizace a čtení vlastních literárních textů dětí využíváme rodičovské publikum a významné dny či slavnosti. Pravidelné čtení a sdílení četby důrazně doporučujeme také rodičům s dětmi doma.

S literárními druhy a autory seznamujeme děti v souvislosti s ukázkami textů a knih. Využíváme autentických prožitků dětí – povídání o přečtených knihách a textech, vyprávění o navštíveném divadelním představení, nápady na hraní divadla, psaní básní a jejich recitace, vydávání sborníků dětské literární práce, povídání o filmech podle literární předlohy apod.

Výběr literárních textů je vhodné vztahovat k tématům Kosmické výchovy, která jsou právě aktuální.

Oblasti literární výchovy:

- individuální četba – podle zájmu a výběru dětí, doporučené texty učitelem, zadané texty ke společnému tématu
- sdělování obsahu přečteného textu, vlastního vnímání čteného textu a sdílení svých čtenářských zážitků mezi dětmi
- seznámení s nejznámějšími autory dětské literatury – spisovateli a básníky
- porovnávání zpracování jednoho tématu – různými autory, v různých obdobích historie, různými literárními styly
- filmové zpracování literárních předloh

Chyby v psaném textu dítě opravuje samo nebo s pomocí učitele podle vzoru, učitel opravuje pravopis až po zvládnutí příslušného pravidla.

Práce s chybou

Práce s chybou je jedním ze specifických principů pedagogiky Montessori. Při opravování písemných textů se řídíme těmito pravidly:

- zpočátku píšou děti foneticky a gramatické chyby se neopravují
- pravopis u pravopisných cvičení se opravuje po probraných gramatických jevech
- pravopis slohových cvičení a vlastních textů dětí se opravuje až od 3.- 4. třídy
- učitel nevpisuje do textu dítěte, korekturu píše do okraje – místa na opravy
- opakující se chyby si dítě může zapisovat do své vlastní kartotéky
- ke kontrole chyb dítě používá porovnání své práce se „vzorem – KONTROLOU“
- ke vzájemné kontrole chyb a opravě je využívána pomoc mezi spolužáky

Způsoby označení a opravování chyb:

Učitel chyby neopravuje – ale označuje, kde je v textu chyba a dítě si správné řešení a opravu provede samo. Učitel pro upozornění na chybu může použít například obyčejnou tužku – výrazným způsobem zapisuje pravidlo (podle potřeby správné řešení), které si má dítě zapamatovat. Označení chyb je přizpůsobeno úrovni dítěte a množství pravopisných jevů v textu:

- učitel označuje počet chyb na stránku a nechá dítě chyby vyhledat (porovnat se vzorem) a znovu předat ke kontrole učiteli
- učitel označuje počet chyb na řádek a nechá dítě chyby vyhledat (porovnat se vzorem) a znovu předat ke kontrole
- učitel označí slovo a nechá dítě chyby vyhledat

učitel označí přímo chybu, dítě ji samo opraví

Záznamy o práci dítěte

Dokončené a zvládnuté okruhy učiva a úkoly si děti s pomocí učitele zaznamenávají a označují časovým údajem do přehledu mluvnického učiva v záznamových mapách, který je dětem srozumitelný a ukazuje další nabídku a úkoly.

Slohové práce, vlastní písemné záznamy a texty, písemné zpracování informací k různým tématům, dokončené pracovní materiály, kontrolní testy, pracovní sešity a brožurky atd. si každé dítě zakládá celý školní rok do svého portfolia.

Výuka žáků se specifickými vzdělávacími potřebami včetně žáků nadaných je zabezpečena a probíhá podle předem daných pravidel (viz. Charakteristika školního vzdělávacího programu).

V předmětu Český jazyk a literatura jsou realizována tato **průřezová témata**:

- Osobnostní a sociální výchova
- Výchova demokratického občana
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- Multikulturní výchova
- Mediální výchova.

Naplnění očekávaných výstupů předmětu Český jazyk a literatura realizujeme pomocí těchto výchovných a vzdělávacích strategií:

- připravené prostředí s jazykovým materiálem, který dítě používá v rámci svých individuálních možností a potřeb
- rozdělení učiva na dílčí kroky
- respektování časové dotace, výběru místa a spolupráce dětí
- společné aktivizující práce ke čtení, psaní, práci s textem, sebevyjádření, rozvíjení slovní zásoby a komunikačních dovedností
- různorodé metody a způsoby práce dětí s textem

ČESKÝ JAZYK
Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

1. období	očekávané výstupy	učivo	poznámky
Komunikační a slohová výchova	<i>V krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči</i>	▪ Dialog a reakce při komunikaci s partnerem ▪ Zdvořilé vystupování ▪ Pantomima ▪ Techniky a způsoby dorozumívání	<i>OSV – osobnostní rozvoj Mediální výchova Rozvoj komunikace</i>
	<i>Píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky</i>	▪ Techniky sdělování informací písemným sdělením ▪ Adresa ▪ Blahopřání, pozdrav ▪ Dopis (druhy dopisu) ▪ Vyplňování jednoduchých tiskopisů	
	<i>Píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení</i>	▪ Automatizace psaného projevu	
	<i>Plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti</i>	▪ Plynulé čtení, upevňování čtenářských dovedností a návyků. ▪ Vyprávění pohádky nebo povídky, přednes, dramatizace. ▪ Základ děje, hlavní a vedlejší postavy. ▪ Základy literatury – poezie, próza, divadlo, umělecká literatura,	
Jazyková výchova	<i>Odůvodňuje a používá pravopis i/y v obojetných souhláskách</i>	▪ Vyjmenovaná slova	Hry s kartičkami
	<i>Rozlišuje slovní druhy v základním tvaru</i>	▪ Slovní druhy ▪ Slova ohebná a neohebná ▪ Pádové otázky	
	<i>Porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost</i>	▪ Děj příběhu ▪ Popis daného problému ▪ Popis konkrétní věci ▪ Formy popisu	Myšlenkové mapy Pětílístek Osnova děje
	<i>Užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves</i>	▪ Koncovky slovních druhů ▪ Časování sloves – základní informace	
Literární výchova	<i>Pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností</i>	▪ Rým, verš (vlastní báseň) ▪ Básnické přirovnání ▪ Volné vyprávění	Divadlo-divadelní obory

2. období	očekávané výstupy	učivo	poznámky
Komunikační a slohová výchova	<i>Volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru</i>	- Střídání rolí - Dramatizace textu - Rozbor hereckých rolí	<i>Divadlo- divadelní role, druh ztvárnění</i>
	<i>Rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě</i>	- Reklama a její význam - Negativní vliv reklamy - Vytvoření vlastního námětu na reklamní poutač	Výtvarné zpracování reklamy
	<i>Rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace</i>	- Zdvořilá a osobní komunikace – dialog	
	<i>Píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry</i>	- Formy písemné komunikace - Typy dopisu - Popis pracovní činnosti	Úprava a členění textů. Písemné vyjadřování informací
	<i>Sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržением časové posloupnosti</i>	- Osnova děje - Uspořádání textu do srozumitelné podoby	
Jazyková výchova	<i>Určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu</i>	- Vzájemná komunikace	
	<i>Zvládá základní příklady syntaktického pravopisu</i>	- Přídavná jména- druhy, vzory, skloňování - Druhy číslovek a zájmen - Stavba slova - Předpony s-, z-, vz-, předložky s, z - Skupiny bě/bje, vě/vje, pě, mě/mně - Pravopis i/y po obojetných souhláskách. - Slovní druhy – mluvnické kategorie podstatných jmen a sloves.	
	<i>Vyhledává základní skladební dvojice a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty</i>	- Základní skladební dvojice - Druhy podmětu - Druhy přísudku	Důraz na správnou intonační výslovnost

		- Přísudek ve větě - Věta holá a rozvitá - Rozvíjející větné - přívlastek - Přímá řeč a její užití a forma zápisu v textu	přímé řeči
	<i>Píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách</i>	- Vyjmenovaná slova- docvičení - Koncovky podstatných jmen – vzory rodu středního, ženského a mužského - Skloňování podstatných jmen - Časování sloves- způsob	
	<i>Odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí</i> <i>Užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby je obměňuje</i>	- Skladba - Podmět a přísudek ve větě - Shoda podmětu s přísudkem - Jednoduchá věta a souvětí - Spojovací výrazy	
Literární výchova	<i>Volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma</i>	-	Divadlo- divadelní obory
	<i>Rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů</i>	- Druhy textů	
	<i>Při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy</i>	- Výrazové čtení textů. - Hlavní myšlenky díla - postoje lit. postav - Literární formy	

MATEMATIKA

Časové vymezení:

Vzdělávací oblasti			1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
Předmět y	RVP	ŠVP					
<i>Matematika a její aplikace</i>	22						
Matematika		22+3	5	5	5	5	5

Charakteristika předmětu:

Marie Montessori mluví o matematice jako o cestě k poznání světa. Lidského ducha nazývá duchem matematickým. Rozvíjení matematického ducha dítěte je účinné, když dbáme také na dodržování základních principů pedagogiky Montessori.

Dítě se učí přirozeně od lidí a věcí, kterými je obklopeno. Když je mu dána možnost pohybovat se, dotýkat se a pozorovat předměty, pomáhá mu to později lépe chápat matematické souvislosti a poznávat, že matematika je všude kolem nás. Zjišťuje, že s matematikou se setkává každodenně v nejrůznější podobě.

Pro děti začíná matematika smyslovým zážitkem již v předškolním období. Klademe důraz na smyslový prožitek dítěte, na jeho experimentování, na samostatné objevování a poznávání, neboť to, co dítě samo objeví, nejlépe pochopí a také si zapamatuje. Smysly jsou styčnými body dítěte s prostředím, jsou průzkumníky, které vysílá do okolního světa, aby mu otevřely cestu k poznání. Úkolem smyslového materiálu je nevědomou, nestrukturovanou informaci převést do strukturovaného systému. Umožňuje klasifikaci a analýzu vlastností a vede k rozvoji matematického ducha. Jedná se o porozumění a využití získaných dovedností.

Nepřímá příprava na matematiku probíhá již v mateřské škole, kde se dítě seznamuje s počítáním. Pracuje v jiných oblastech s různými materiály a připravuje se tím na matematiku:

Cvičení praktického života, kde získává zkušenosti pro:

- řád a jasnost
- posloupnost
- koordinované pohyby
- poznání a pojem množství, odhady
- motoriku
- smysl pro řád, soustředěnost, koncentrace pozornosti
- algoritmy pracovní činnosti (konečný počet kroků v povinném pořadí)

Práce se smyslovým materiálem dítěte umožňuje:

- zdokonalení jemné motoriky a koordinace pohybů
- vnímat základní matematické pojmy pomocí svalové činnosti
- přípravu na desítkovou soustavu
- aktivaci nervových zakončení v prstech (důl. pro vnímání smírkových číslic)
- třídění, uspořádání, přiřazování
- základní seznámení a zkušenosti s geometrickými útvary a tělesy

- prožití a pochopení – základ pro prožití a pochopení matematických operací – psychoaritmika

Jazykové materiály dítě učí:

- pojmenování
- psaní číslovek – matematická abeceda
- použití symbolů, číslovek a čísel

Základní škola navazuje na tyto získané poznatky a pracuje s dětmi na konkrétním matematickém materiálu, postupně přechází na pomůcky abstraktní a převádí dítě k pracovnímu sešitu. Matematika se odehrává také v rámci projektového vyučování, aby děti brzy vnímaly matematiku jako součást našeho života a její použití jim přinášelo smysl.

Aby dítě pochopilo počítání, musí splnit dva úkoly – je potřeba, aby si prožilo množství a naučilo se názvy jednotlivých číslic – po postupném pochopení dochází k propojení. Průvodcem na cestě matematiky jsou dětem specifické názorné matematické pomůcky, které navazují na smyslový materiál a děti přirozenou a konkrétní formou vedou k pochopení početních operací a vzorců. Práce s matematickými pomůckami má svou metodiku, jak s nimi pracovat a jak postup předvést dítěti.

Jednotlivé pomůcky jsou řazeny podle obtížnosti. Je nutné vědět, ke které činnosti se vrátit, když dítě nepochopí další krok. Učitel má znát nejen matematické souvislosti, postupné logické návaznosti, ale být i pozorovatelem vývoje jednotlivých dětí. Pomůcky je možno přeskakovat podle senzitivních fází vývoje jednotlivých dětí a jít vstříc matematickému zájmu dítěte.

Výuka žáků se specifickými vzdělávacími potřebami včetně žáků nadaných je zabezpečena a probíhá podle předem daných pravidel (viz. Charakteristika školního vzdělávacího programu).

Průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- Environmentální výchova

Naplnění očekávaných výstupů předmětu Matematika realizujeme pomocí těchto výchovných a vzdělávacích strategií:

- připravené prostředí se specifickými matematickými pomůckami, které dítě používá v rámci svých individuálních možností a potřeb
- rozdělení učiva na dílčí kroky
- respektování časové dotace, výběru místa a spolupráce dětí
- společná aktivizující práce v rámci určitého učiva
- různorodé metody a způsoby práce dětí

Při výuce respektujeme principy vzdělávání podle M. Montessori a zároveň realizujeme klíčové kompetence:

- kompetence k učení (např. práce s vlastní zodpovědností, práce s chybou, vlastní plánování a organizace další práce, připravené prostředí, propojení učiva s reálným životem...)
- kompetence komunikativní (např. formulace myšlenek, práce ve skupinách, učení spolužáků, vysvětlování, ...)

- kompetence k řešení problémů (např. třídění, porovnávání jevů, možnost vlastního kreativního způsobu řešení, práce s chybou, vnímání co nejvíce smysly, připravené prostředí...)
- kompetence sociální a personální (např. práce ve dvojicích, ve skupinách, sebehodnocení...)
- kompetence občanské (např. respekt k druhým, k sobě...)
- kompetence pracovní (např. dodržování pravidel při práci s pomůckami, práce podle zadání a návodů, vnitřní motivace, práce s chybou, plánování a organizace práce...).

Tematické celky:

Vzdělávací obsah předmětu Matematika je rozdělen do čtyř tematických celků:

1. Čísla a početní operace

Pokud se dítě seznámilo s kvantitou jednotlivých číselných symbolů 1–10 a pochopilo číselnou abecedu, může navázat na tzv. MONTESSORIOVSKOU PRVNÍ ROVINU lineárním počítáním a početními operacemi v oboru 0–10. Jiné děti pracují s velkými čísly ve DRUHÉ ROVINĚ. Pochopení číslic 1–10 dává totiž možnost vytvořit libovolné číslo.

Děti se rády zabývají velkými čísly a mají potřebu rozumět souvislostem. Jde opět o spojování množství a slova a množství a symbolu.

TŘETÍ ROVINA podle M. Montessori probíhá současně s rovinou druhou. Jedná se o početní operace v oboru 1 – 9 999. Dítě pracuje nejdříve s konkrétním materiálem, je vedeno návodem a výpočty jsou podloženy materiálem. Později se přechází k abstraktnějším pomůckám a ve vhodnou chvíli prožití a pochopení (pro každé dítě nastává v jinou dobu) se přechází k abstraktní rovině – k pracovnímu sešitu. V této rovině se paralelně pracuje ještě s materiálem bez velkých čísel, kde si dítě početní operace procvičuje v jednotkové oblasti. V této rovině je nejdůležitější prožití si a pochopení základních početních operací – M. Montessori toto nazývá psychoaritmikou a dbá na tzv. izolaci obtížnosti. Vždy se zavádí pro dítě jen 1 nový krok, problém či jev.

- krok – statické početní operace (bez přechodu řádu)

- krok – dynamické početní operace – v rámci jednoho řádu
- krok – početní operace v rámci dvou řádů
- krok – početní operace v rámci třech řádů
- krok – zavedení 0 na místě jednotek, pak desítek nebo stovek
- krok – zavedení početních znamének

2. Závislosti, vztahy a práce s daty

3. Geometrie v rovině a v prostoru

Postupné vytváření geometrických představ dítěte probíhá od útlého předškolního věku. Přípravou na geometrii je v předškolním období práce se smyslovým materiálem – **válečky s úchyty, růžová věž, hnědé schody, červené tyče, geometrická komoda – modré tvary ve žlutém poli, barevné válečky bez úchytů**. Postupně dochází k zpřesňování představ dítěte i přes prožitek na jeho vlastním těle – např. měření délky. Většinu vlastností, ale i třeba vzorců, si dítě samo i s pomocí pomůcek odvodí. Uvědomuje si, že k danému termínu nebo vzorci neexistuje jen jeden model. Vidí svět kolem sebe vytvořený s matematickou a geometrickou přesností, začíná chápat spojitosti a zákonitosti, je to pro něho hra s danými pravidly.

4. Nestandardní aplikační úlohy a problémy

Podle matematických vloh jednotlivce volí děti neobvyklá řešení, přemýšlí nad úkolem a nespokojují se s daným, popř. předloženým řešením

Přehled okruhů učiva oboru Matematika:

- smyslový materiál
- úvod do početních operací
- početní operace (sčítání, odčítání, dělení, násobení, práce s velkými čísly)
- zaokrouhlování čísel
- měření a převody jednotek
- jednoduché rovnice
- zlomky
- desetinná čísla
- geometrie

Očekávané výstupy pro vzdělávací oblast: Matematika

Číslo a početní operace 1. období

Očekávané výstupy	1. ročník	2. ročník	Montessori pomůcky
Žák používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků.	Rozumí číslům do 20, užívá je v různých sémantických i strukturálních modelech. Počítá v oboru do 20. Rozlišuje sudá a lichá čísla. Rozumí slovu polovina.	Žák sčítá a odčítá i s přechodem přes desítku, sčítá a odčítá v oboru do 100. Počítá po desítkách, po jedné v oboru do 100. Porovnává a zaokrouhluje. Žák získává porozumění pro násobení jednomístným číslem v různých kontextech sémantických i strukturálních. Rozumí slovům polovina, čtvrtina, osmina a třetina.	Červenomodré tyče Smirkové číslice 0–9 Vřeténka Číslice a žetony Barevný perlový materiál Devítková hra Příklady – sčítání Příklady – odčítání
Čte, zapisuje a porovnává čísla, užívá a píše vztah rovnosti a nerovnosti.	Má vhled do různých reprezentací malých čísel. Umí porovnávat čísla do 20.	Rozšiřuje počítání v číselném oboru do 100. Zapisuje a čte čísla v oboru do 100. Chápe rovnost a nerovnost i v různých sémantických kontextech (např. peníze).	Sequinovy tabulky 1–11 Stovková tabule Perlový materiál Hadí sčítací hra Hadí odčítací hra
Užívá lineární uspořádání. Zobrazí číslo na číselné ose.	Rozumí číselné ose, má intuitivní představu záporného čísla. Chápe pojmy vpravo, vlevo, před, za.	Porovnává čísla a užívá číselnou osu do 100 jak na modelování stavu tak, i na změny nebo porovnání.	Stovkové čtverce Perlový materiál Sequinovy tabulky
Provádí z paměti jednoduché početní operace.	Umí používat aditivní triádu i v kontextu.	Násobí jako opakované sčítání. Dělí v oboru probraných násobílek. Dělí na části, dělí po částech.	Phytagorova násobková tabulka Tabulka na dělení

Řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace.	Umí řešit úlohy. Umí řešit analogické úlohy. Má zkušenosti s jednoduchou kombinatorickou situací. Má zkušenost s jevem náhody.	Umí řešit úlohy na násobení a dělení v oboru násobílek. Umí tvořit analogické úlohy. Řeší a vytváří slovní úlohy se dvěma různými početními výkony. Rozumí kombinatorickému kontextu násobení.	Příklady – násobení Příklady – dělení Násobilková tabule

Závislosti, vztahy a práce s daty

Orientuje se v čase.	Umí číst a nastavit celé hodiny, zná strukturu týdne, má představu věku.	Umí číst minuty, orientuje se v kalendáři – den, měsíc, rok.
Popisuje závislosti z praktického života.	Umí evidovat jednoduché statické i dynamické situace pomocí ikon, slov, šipek i tabulky.	Umí evidovat složitější statické i dynamické situace pomocí ikon, slov, šipek, tabulky a grafu.
Doplňuje tabulky, schémata.	Umí doplnit tabulku a použít ji jako nástroj organizace souboru objektů. Orientuje se ve schématech.	Používá tabulku jako nástroj organizace souboru objektů do 100.

Číslo a početní operace 2. období

3. ročník	4. ročník	5. ročník	Montessori Pomůcky
Žák sčítá a odčítá v oboru do 1 000. Rozumí vztahu rovnosti a nerovnosti v oboru do 1 000. Sestavuje a řeší jednoduché rovnice popsané slovy. Užívá závorky. Dobře se orientuje v situacích s násobením a dělením. Umí násobit vícemístná čísla a dělit trojmístné číslo jednomístným. Rozumí zlomkům $1/n$ pro malá n .	Počítá (sčítá, odčítá, násobí, porovnává a zaokrouhluje) v číselném oboru do 1 000 000. Dělí dvoumístným číslem (se zbytkem). Umí řešit vizualizované úlohy se zlomky typu $n/1/n$ pro malá n . Nabývá zkušenosti s pojmem parametr.	Počítá v číselném oboru přes 1 000 000. Dělí trojmístným číslem se zbytkem. Umí řešit jednoduché úlohy s parametrem a zobecňovat získané poznatky. Umí řešit jednoduché úlohy se zlomky, desetinnými čísly a procenty.	Sada čísel k bance Ležící počítadlo Proužková tabulka ke sčítání a odčítání Velké dělení Binomická a Trinomická krychle

Řeší úlohy na porovnání trojčiferných čísel. Osvojuje si pojem prvočíslo. Zná dělitelnost čísla 2, 5, a 10. Umí zapsat zlomky $1/n$ pro malá n .	Buduje proces vícemístných přirozených čísel a operací s nimi. Rozumí některým sémantickým reprezentacím pojmů záporné číslo, kmenový zlomek, procento, desetinné číslo. Má vytvořenou představu záporného čísla jako adresy.	Osvojuje si římské číslice a seznamuje se s jinými číselnými soustavami. Počítá v některých jiných číselných soustavách (souvislost mezi písemnými algoritmy). Řeší jednoduché rovnice. Umí řešit pomocí modelů úlohy se závorkami v oboru celých čísel.	Zlomky – kužely - kruhy Kovové čtverce Hadí sčítací hra Hadí odčítací hra
Užívá číselnou osu do 1 000 000. Porovnává trojčiferná čísla pomocí číselné osy.	Provádí složitější operace na číselné ose (zahušťování, zvětšování, zmenšování, fragmentaci, změnu měřítka). Nabývá zkušeností relací na zlomcích a operací se zlomky.	Provádí operace se zlomky se jmenovateli 2, 3, 4, 5, 10. Rozumí číslu se dvěma desetinnými místy v některých sémantických kontextech a umí s ním operovat.	Zlomky – kužely - kruhy Kovové čtverce Zlomkové věže
Násobí deseti. Umí používat multiplikativní triádu i v kontextu.	Umí účelně propojovat písemné a paměťové počítání (i s použitím kalkulačky).	Umí zpracovat databázi propojováním písemného a paměťového počítání (i s použitím kalkulačky).	Velká násobková tabule s perlami a čísly Kalkulačka
Buduje řešitelné strategie – řetězení od konce, vyčerpání všech možností, rozklad na podlohy. Má zkušenosti s jednoduchou permutací, variací i kombinací.	Řeší slovní úlohy (i dynamické) včetně úloh s antisignálem. Používá tabulky a grafy k modelování a řešení různých situací. Tvoří obdobné případy.	Buduje řešitelské strategie založené na použití simplifikace, izomorfismu, zobecnění a substitute.	Banka Perlový materiál Velké dělení Násobkové hvězdy

Očekávané výstupy na konci 2. období

Řada žáků má již utvořeno povědomí o zlomcích z mateřské školy, a to díky práci s Montessori materiálem a využití reálných předmětů a zkušeností z každodenního života (oslava narozenin a dělení dortu apod.). Již v prvním období je této problematice věnován prostor – viz. výše.

Na konci druhého období žák:

- modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku.

- vysvětlí a znázorní vztah mezi celkem a jeho částí vyjádřenou zlomkem na příkladech z běžného života
- využívá názorných obrázků k užívání $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{5}$, $\frac{1}{10}$ celku
- vyjádří celek z jeho dané poloviny, třetiny, čtvrtiny, pětiny, desetiny

- Porovná zlomky, sčítá a odčítá zlomky v oboru kladných čísel se stejným jmenovatelem.

- Porovná zlomky se stejným jmenovatelem (poloviny, třetiny, čtvrtiny, pětiny, desetiny)
  - Žák sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem (poloviny, třetiny, čtvrtiny, pětiny, desetiny) pomocí názorných obrázků tyto početní operace zapisuje
  - Zná pojmy: číselník, jmenovatel, zlomková čára.
- Přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty.
- Vysvětlí a znázorní vztah mezi celkem a jeho částí vyjádřenou desetinným číslem na příkladech z běžného života
  - Přečte, zapíše, znázorní desetinná čísla v řádu desetin a setin na číselné ose, ve čtvercové síti nebo v kruhovém diagramu.
- Porozumí významu a zápisu celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose.
- znázorní na číselné ose, přečte, zapíše a porovná celá čísla v rozmezí -100 až +100
  - dokáže najít záporná čísla v běžném životě – teplota, vyjádření dluhu apod.

Závislosti, vztahy a práce s daty

Prohlubuje si znalosti o měření času, užívá ciferník i jako stupnici.	Převádí jednotky času.	Zná souvislosti mezi jednotkami času a mírou úhlu.
Pracuje s daty, eviduje je tabulkou i grafem, organizuje soubor dat. Nabývá vhledu do statického souboru.	Žák používá písemné algoritmy i ve složitějších vazbách. Seznamuje se i s jazykem písmen.	Vytváří projekty orientované ke statice (sběr dat a jejich základní zpracování). V některých situacích umí použít písmeno ve funkci čísla.
Pozná některé obecné jevy z kombinatoriky, pravděpodobnosti, statistiky, z pravidelností a závislostí.	Rozvíjí se algoritmické myšlení (program a podprogram). Rozumí jednoduchým kombinatorickým a pravděpodobnostním situacím.	Zapisuje proces, tvoří program pro jednoparametrickou situaci. Umí řešit jednoduché kombinatorické a pravděpodobnost

Geometrie v rovině a v prostoru

Geometrie 1. období

Očekávané výstupy	1. ročník	2. ročník	Montessori pomůcky
Rozezná a modeluje jednoduché tvary a souměrné útvary. Vymodeluje jednoduchá tělesa: nachází v realitě jejich reprezentaci.	Do geometrie žák vstupuje pře prostor modelováním. Umí slovně vyjádřit jednoduchou prostorovou situaci. Umí stavět a představovat krychlovou stavbu podle plánu a zapsat těleso plánem. Má intuitivní představu tvaru čtverce i trojúhelníku a orientuje se v prostředí dřívkových obrazců i origami. Umí vyparketovat daný obdélník.	Umí pracovat s krychlovými tělesy. Orientuje se v 2D, ve čtverečkováném papíru a využívá jej. Získává zkušenosti se základními rovinnými útvary. Umí vytvořit síť krychle a komunikovat o vztahu krychle-její síť v metaforickém jazyce. Umí poznat jednotky délky 1 cm, 1 m, jednotky objemu 1 l. Má intuitivní představu měření obsahu mřížového čtyřúhelníku.	Kovové čtverce Geometrická komoda Geometrická tělesa – podsady, doplňkový materiál Tajemný sáček s geometrickými tělesy Konstruktivní trojúhelníky Modré trojúhelníky

Geometrie 2. období

3. ročník	4. ročník	5. ročník	Montessori pomůcky
Umí pracovat s krychlovými tělesy ve třech různých jazycích. Pozná různé trojúhelníky a čtyřúhelníky (i nekonvexní), kružnici, dále kvádr, hranol, jehlan válec, kužel a kouli. Zná pojmy vrchol, hrana, stěna, úhlopříčka, střed, obvod, povrch, obsah, objem a vlastnosti (rovinná souměrnost).	Rozšíření zkušeností s dalšími tělesy. (např. rotačními) i dalšími rovinnými útvary (např. úhlem, nekonvexním mnohoúhelníkem) i prostředí čtverečkového papíru. Rozvíjí představ o kolmosti, rovnoběžnosti, shodnosti, podobnosti, posunutí, otočení, středové i osové	Rozšíření poznání o dalších tělesech (např. síti čtyřstěnu). Umí řešit jednoduché výpočtové a konstrukční úlohy o trojúhelníku (těžnice, těžiště, výška, střední příčka) i o některých čtyřúhelnících. Má představu o vzájemné poloze přímek a rovin ve 3D. Propedeutika skládání izomerií. Pracuje se	Kovové čtverce Geometrická komoda Geometrická tělesa – podsady, doplňkový materiál Tajemný sáček s geometrickými tělesy Konstruktivní trojúhelníky Modré trojúhelníky Konstruktivní čtyřúhelníky

Umí narýsovat rovinné útvary. Seznamuje se s relací kolmost a rovnoběžnost ve 2D i 3D (modeluje). Využívá čtverečkováného papíru, jazyka šipek k propedeutice souřadnic 2D.	souměrnosti. Umí sestrojit 2 D i 3 D- útvary daných vlastností (jednoduché konstrukce). Aktivně používá některé geometrické jazyky. Získává zkušenosti s měřením v geometrii, včetně některých jednotek.	souřadnicemi v 2D (využívá čtverečkováný papír). Pracuje s pojmy obsah, obvod, objem.	

Anglický jazyk

Časový harmonogram

Vzdělávací oblasti			1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
Předměty	RVP	ŠVP					
<i>Jazyk a jazyková komunikace</i>	47	9					
Anglický jazyk	9	9+4	2	2	3	3	3

Charakteristika předmětu:

Anglický jazyk je součástí vzdělávací oblasti „Jazyk a jazyková komunikace“.

Je vyučován ve všech ročnících v 1. i 2. období (1.- 3. třída) s časovou dotací: 1. a 2. tř. 2 hodiny týdně, 3. tř. 3 hodiny týdně, ve 2. období (4. – 5. tř.) 3 hodiny týdně.

V 1. období je kladen důraz na vytvoření pozitivního vztahu k předmětu, žáci se učí pomocí názorných pomůcek a her. Žáci si osvojují přiměřenou slovní zásobu s porozuměním jednoduchým sdělením, a to jak v písemném a mluveném projevu.

Cílem 2. období je rozvíjet všechny základní jazykové dovednosti (porozumění, mluvení, čtení, psaní, poslech). Na konci druhého období žáci rozumí obsahu jednoduchých písemných a mluvených projevů, dokážou číst a vytvářet jednoduchá slovní spojení. Zvládají základní pravidla komunikace, význam jednoduchých sdělení.

Seznamování s anglickým jazykem v Montessori třídách probíhá již v mateřské škole a na základní škole pokračuje od prvního ročníku v rozsahu dvou hodin, od třetího ročníku tří hodin týdně v dopoledních i odpoledních hodinách a též formou kroužku. Výuka je v souladu s nejnovějšími výzkumy a moderními metodami doporučenými pro výuku žáků mladšího

školního věku. Tyto metody zdůrazňují rozvoj poslechových a komunikačních dovedností a aplikaci nabytých znalostí do kontextu. Čtení a psaní je odsunuto na pozdější dobu (třetí ročník), kdy žáci již nabyli základní komunikační dovednosti a dokážou aplikovat jim známé gramatické jevy v praxi. Pokud však žák ovládá tyto dovednosti, je mu umožněno je realizovat, tzn. číst a psát v nižším ročníku.

Výuka anglického jazyka prolíná různými předměty. V prvním ročníku je to výtvarná a tělesná výchova, ve druhém ročníku výtvarná výchova a matematika a od třetího do pátého ročníku je to výtvarná a kosmická výchova. Tematické okruhy těchto předmětů přirozeným způsobem rozšiřují slovní zásobu žáků. Jejich široké spektrum také zajišťuje praktickou výuku základních gramatických jevů v jejich rámci raději než teoretické vysvětlování a procvičování. Ve výuce se ale objevují i prvky hudební a dramatické výchovy, protože výuka je obohacena o písničky, říkadla, námětové a dramatické hry. Tyto hry, písničky a říkadla žáky nejen motivují, ale umožní jim zábavnou formou procvičovat nově nabyté gramatické jevy a fráze a jejich výslovnost, podporují je při samostatném vytváření vět a otázek.

Od druhého ročníku se děti seznamují s psanou formou anglického jazyka a základními rozdíly mezi psaným a mluveným jazykem (dle schopností žáků je možno zařadit i v 1. ročníku). Výuka se opírá o již nabyté znalosti a zaměřuje se na známá témata. Tím se předchází špatné výslovnosti a komolení slov. Tento způsob děti motivuje, protože pracují se slovy a pojmy, které již znají. Čtení, psaní a gramatické jevy jsou doplněny o práci s učebnicí, která se stává doplňkem výuky. Během tohoto období také může nastat (dle úrovně dětí) přechod k občasnému využití mateřského jazyka, a to zejména při vysvětlování složitějších gramatických jevů, kdy použití české terminologie umožňuje žákům nový jazykový jev rychleji a snadněji pochopit. Od třetího ročníku část výuky zajišťuje učitel a anglicky mluvící lektor se účastní jen konverzační části výuky.

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY PŘEDMĚT

1. OBDOBÍ	PŘEDPOKLÁDANÉ VÝSTUPY	MEZIPŘEDMĚTO VÉ VAZBY	POZN.
pozdravy a představování	umí pozdravit v různou denní dobu, představit se a zeptat se na jména ostatních	KV	
rodina	umí představit a jednoduše popsat členy své rodiny	KV	
ve třídě	umí pojmenovat věci ve třídě a školní pomůcky, popsat jejich barvu a velikost	KV	
zvířata	umí pojmenovat zvířata na statku a v Zoo, popsat jejich vlastnosti	KV	
hračky	umí pojmenovat hračky a popsat, kde se nachází	KV	
země a národnosti	umí říci, odkud pochází, zná názvy anglicky mluvících a některých evropských zemí	KV	
záliby	umí popsat svoje záliby a ptát se na ně svých spolužáků	KV	
čísla 1–100	umí vyjádřit věk, množství umí tvořit věty v jednotném i množném čísle	M	
domácí mazlíčci	zná názvy domácích mazlíčků a umí popsat jejich části těla	KV	
sporty	umí navrhnout, co chce hrát	KV	

UČIVO – 5. ROČNÍK	PŘEDPOKLÁDANÉ VÝSTUPY	SLOVNÍ ZÁSoba	POZN. MEZIPŘEDMĚTO VÉ VZTAHY
abeceda	umí hláskovat z psané podoby zapisovat kratší slova podle diktátu		ČJ
pozdravy a představování	umí pozdravit v různých situacích umí se souvisle představit s udáním jména, věku a místa původu	osobní údaje	KV
rozkazy a zákazy	umí reagovat na pokyny ve třídě, zadáva je ostatním	činnosti ve třídě	

množné číslo	umí tvořit množné číslo, zná nepravidelné tvary podstatných jmen	čísla 1-100	M
osobní a přivlastňovací zájmena	umí jimi nahrazovat podst.jména, vyjádřit komu co patří	komunikace mezi lidmi pozdravy z prázdnin	psaní pozdravů z prázdnin KV
ukazovací zájmena <i>this, these</i> množné číslo	umí se zeptat na cenu	v obchodě, nakupování	KV
sloveso být	umí tvořit věty kladné, záporné a tázací, reagovat na otázky, používat stažené tvary	domov	KV
sloveso mít	umí tvořit věty kladné, záporné a tázací, reagovat na otázky, používat stažené tvary	školní předměty rozvrh dny v týdnu	projekt na téma Můj svět KV
sloveso umět	umí použít sloveso can ve všech typech vět ve smyslu umět i moci	sporty, hry	KV
sloveso muset	umí použít sloveso must ve větách kladných	zdraví a nemoci	KV
přítomný čas prostý	umí tvořit věty kladné, záporné a tázací, reaguje na otázky umí popsat svůj den	hodiny, časové údaje každodenní činnosti	projekt na téma Volný čas
přítomný čas průběhový	umí tvořit věty kladné, záporné a tázací, reaguje na otázky umí popsat právě probíhající činnosti	domácí práce	
vazba <i>there is/are</i>	umí popsat, kde se, co nachází a použít vhodná předložková spojení	dům, byt budovy, ve městě	

KOSMICKÁ VÝCHOVA

Časové vymezení:

Vzdělávací oblasti			1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
Předměty	RVP	ŠVP					
<i>Kosmická výchova</i>	17						
Kosmická výchova	12	12	2	2	2	3	3
<i>Člověk a svět práce</i>	5	5	1	1	1	1	1
Poznámka: Kosmická výchova zahrnuje oblasti – Člověk a jeho svět a Člověk a svět práce							

Charakteristika předmětu:

Předmět kosmická výchova představuje integraci témat zahrnutých ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět a Člověk a svět práce.

Učivo vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět je rozčleněno do 5 tematických okruhů a dílčích témat:

- Místo, kde žijeme
- Lidé kolem nás
- Lidé a čas
- Rozmanitost přírody
- Člověk a jeho zdraví

V 1. období jsou zařazena tato dílčí témata:

Příroda a roční období

Společenství – les

Společenství – louka, pole, zahrada

Společenství vod

Rodina

Člověk a čas

Místo, kde žijí

Věci kolem nás

Finanční gramotnost

Obrana vlasti

Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí

Dopravní výchova

Zdraví (sexuální výchova, rodina, ochrana před nemocemi apod.)

Ve 2. období jsou zařazena tato dílčí témata:

Sluneční soustava

Mapy

Oceán, pevnina, světadíly

Kontinenty a jejich obyvatelé

Evropa

Česká republika

Prehistorický vývoj

Nejstarší dějiny světa

Novější dějiny světa

Nejstarší české dějiny

Novější české dějiny

Živá a neživá příroda

Základní podmínky života

Podnebné pásy

Finanční gramotnost

Obrana vlasti

Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí

Dopravní výchova

Zdraví (sexuální výchova, rodina, ochrana před nemocemi apod.)

Učivo vzdělávací oblasti Člověk a svět práce je rozděleno do 4 tematických okruhů:

- Práce s drobným materiálem
- Konstrukční činnosti
- Pěstitelské práce
- Příprava pokrmů

Tyto tematické okruhy nevystupují samostatně, ale jsou nedílnou součástí předmětu

Kosmická výchova a učivo této vzdělávací oblasti je probíráno společně se vzdělávací oblastí Člověk a jeho svět.

Odpovídání na otázky dětí vychází z celku a vysvětluje se na základě jednotlivých částí, aby děti pochopily souvislosti. Integrace oblastí a témat zahrnutých v Kosmické výchově pomáhá dítěti pochopit řád světa, poznávat souvislosti ve světě kolem nás, najít své místo, naučit se zacházet se sebou samým a komunikovat s okolím. Není kladen důraz na to, aby se děti

naučily veškeré množství poznatků, které obsahují různé projekty, ale mají mít tolik času, aby se mohly podrobněji zabývat tématy, která je zajímají.

Pro praktickou realizaci propojení poznatků a dovedností z různých oblastí (matematika, jazyk, přírodověda, historie, zeměpis, umění, pracovní náměty, zdravý životní styl a ekologie) nejlépe vyhovuje práce v tematických projektech. V rámci projektů získávají děti propojené informace, které umožňují globální pohled na svět.

Podle pedagogiky M. Montessori jsou jazyk a matematika cesty k poznávání světa a svět jako součást „kosmu“ existující ve vzájemných souvislostech. Při plnění úkolů jednotlivých témat tedy děti prakticky využívají své znalosti z jazyka a z matematiky – trénují čtení, psaní, gramatiku, počítají slovní úlohy, sestavují příběhy, dopisy a básničky, zkoumají skutečné věci, k tématu jsou připraveny encyklopedie a knihy, počítač s internetem, písničky a také se jde vždy do skutečného světa – na exkurzi, výstavu, výlet. Využívají se autentické zážitky dětí, jejich zájem a naladění věnovat se určité oblasti.

Aktivity v rámci projektů jsou voleny tak, aby děti mohly spolupracovat, vzájemně si radit a pomáhat, pracovat ve skupinách pro společný cíl a na společném řešení problému. Při takovéto spolupráci (ve dvojicích, ve skupinách) pak mohou žáci pozorovat různé metody práce u svých spolužáků – mohou zkoušet, experimentovat a poznávat jaké styly a metody práce jim samotným nejvíce vyhovují. Učitel podle potřeby a náročnosti práce pracuje s celou skupinou dětí, kdy práci vysvětlí a nabídne dětem různé možnosti práce, nebo postupně s menšími skupinami. Během individuální práce konzultuje nebo pomáhá s prací jednotlivcům.

Ze společné činnosti (evokace, naladění, společné aktivity během projektu) vycházejí náměty a nabídky pro individuální práci dětí. Pro individuální práci učitel zajišťuje „připravené prostředí“ s potřebnými zdroji informací, pomůckami, výtvarnými a dalšími pracovními materiály. Projekty doplňují pokusy a experimenty, při kterých se děti učí pracovat samy podle návodu a zaznamenávat si výsledky svých pozorování.

Výsledky své práce mají žáci možnost prezentovat jako skupina nebo jako jednotlivci.

Přijímají tak okamžitou zpětnou vazbu od svých spolužáků s oceněním, dalšími návrhy a doporučením. Při společných prezentacích si děti vzájemně předávají informace, které zjistily a zpracovaly, a mají možnost klást další otázky. Společné prezentace všech prací dětí ukazují ostatním mnoho možností, jak se dá stejné téma různě zpracovat (nápady, způsoby práce...).

Materiály, které děti k projektům zpracovaly, si zakládají do svého portfolia. To slouží jako doklad postupu každého dítěte. Při vedení portfolia se žáci učí třídit a zakládat své pracovní materiály. Portfolio je součástí podkladů pro slovní hodnocení školní práce žáků.

Výuka žáků se specifickými vzdělávacími potřebami včetně žáků nadaných je zabezpečena a probíhá podle předem daných pravidel (viz. Charakteristika školního vzdělávacího programu).

V předmětu Kosmická výchova jsou realizována tato **průřezová témata**:

Osobnostní a sociální výchova
Výchova demokratického občana
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
Multikulturní výchova
Enviromentální výchova
Mediální výchova

Naplnění očekávaných výstupů předmětu Kosmická výchova realizujeme pomocí těchto výchovných a vzdělávacích strategií:

- připravené prostředí se specifickým materiálem, který dítě používá v rámci svých individuálních možností a potřeb
- rozdělení učiva na dílčí kroky
- respektování časové dotace, výběru místa a spolupráce dětí
- společné aktivizující práce k úvodu do projektu i v rámci něj
- různorodé metody a způsoby práce dětí (individuální i aktivní kooperativní)

Při výuce respektujeme principy vzdělávání podle M. Montessori a zároveň realizujeme klíčové kompetence:

- kompetence k učení (např. práce v připraveném prostředí, plánování, zodpovědnost za svou volbu, práce s chybou, vnímání všemi smysly...)
- kompetence k řešení problémů (např. možnost vlastního kreativního zpracování úkolu, propojení se životem, vedení portfolia...)
- kompetence komunikativní (např. komunitní kruh, prezentace práce, spolupráce ve skupině, sebehodnocení, ocenění...)
- kompetence sociální a personální (např. práce ve skupinách, ve dvojici, prezentace práce, přijímání rolí, respektování názorů...)
- kompetence občanské (např. mravní princip, respekt k sobě, k druhým i k prostředí, podílení se na aktuálním dění v regionu, globální výchova...)
- kompetence pracovní (např. zodpovědnost za svou práci, respektování pravidel s ohledem na bezpečnost, ochrana životního prostředí, úcta k práci vlastní i k práci jiných...)

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY OBORU

1. období	PŘEDPOKLÁDANÉ VÝSTUPY	MEZIPŘEDMĚTOVÉ VAZBY	POZN.
PŘÍRODA A ROČNÍ OBDOBÍ	Žák pozoruje a popisuje proměny v přírodě s příchodem podzimu. Všimá si charakteristických znaků - dozrávání plodů, opad listů, odlet ptáků. Žák pozoruje a popisuje proměny v přírodě s příchodem zimy. Vysvětlí podstatu sněhu. Ví, jak zimují zvířata a rostliny. Žák pozoruje a popisuje proměny v přírodě s příchodem jara. Zejména sleduje pučení, kvetení. Pojmenuje mláďata. Žák pozoruje a popisuje proměny v přírodě s příchodem léta. Vysvětlí vznik bouřky, chování za bouřky	ČJ, M, Vv, Pv, Hv Výchova ke zdraví	vycházky
SPOLEČENSTVÍ - LES	Žák se orientuje v ekosystému lesa. Žák pozná stromy u nás rostoucí. Pozná nejznámější houby u nás rostoucí, zná stavbu těla houby a připomene si nebezpečí otravy houbami. Pozná nejznámější ptáky žijící u nás, ví, kteří zimují, a kteří odlétají, čím se živí a jak hnízdí, zná stavbu těla ptáků. Pozná lesní zvířata žijící u nás, Ví, čím se živí a kde přebývají. Ví, čím lidé ohrožují život v lese a proč se musí lesy chránit.	ČJ, M, Vv, Pv, Hv Výchova ke zdraví	EVVO – ekosystémy - lidé a životní prostředí
SPOLEČENSTVÍ – LOUKA, POLE,	Žák se orientuje v ekosystému louky, pole	ČJ, M, Vv, Pv, Hv Výchova ke Zdraví	EVVO – ekosystémy

ZAHRAHA	zahrady. Žák pozná nejznámější květiny u nás rostoucí, umí mezi nimi vybrat květiny léčivé a jedovaté. Pozná nejznámější u nás volně žijící zvířata na loukách, v polích a v zahradách, ví, čím se živí, a čím jsou užiteční. Pozná různé druhy hmyzu u nás a jejich typické zástupce. Ví, čím lidé ohrožují život v přírodě a chápe potřebu ji chránit. Pozná domácí užitková zvířata. Pozná zvířata chovaná doma jako hobby. Ví, co znamená týrání zvířat, ví, jak mu zabránit.		- lidé a životní prostředí
SPOLEČENSTVÍ VOD	Žák zná koloběh vody v přírodě. Rozezná potok, řeku, rybník, jezero, moře. Zná nejznámější zvířata žijících v jednotlivých typech vod. Vyjmenuje některé rostliny rostoucí ve vodách nebo v blízkosti vod. Zná nejznámější zvířata žijících v jednotlivých typech vod i u vody Chápe nebezpečí znečištění vody a nutnost vodní zdroje chránit	ČJ, M, Vv, Pv, Hv Výchova ke zdraví	EVVO – ekosystémy - lidé a životní prostředí
RODINA	Žák chápe role členů rodiny, příbuzenské vztahy. Sestaví rodokmen.	ČJ, M, Vv, Pv, Hv	OaSV – poznávání lidí, mezilidské vztahy
ČLOVĚK A ČAS	Žák zná základní schéma roku, měsíce v roku. Zná dny v týdne. Popíše části dne. Žák používá přesné časové údaje.	ČJ, M, Vv, Pv, Hv	

	Odlišuje minulost současnost a budoucnost.		
MÍSTO KDE ŽIJÍ	Žák chápe pojem domov. Umí zasadit své bydliště do obce, regionu. Má základní znalost Brna. Zná některé báje a pověsti vztahující se k Brnu, Praze a ČR. Poznává základní státní symboly.	ČJ, M, Vv, Pv, Hv	Procházka Prahou
VĚCI KOLEM NÁS	Žák ve svém okolí vybere prvky přírodní a umělé. Rozliší živou a neživou přírodu. Vyjmenuje základní znaky živé přírody. Odvodí základní podmínky života a ví jak je chránit. Provádí jednoduché pokusy s látkami a vyvozuje závěry. Zná základní veličiny a umí je měřit.	ČJ, M, Vv, Pv, Hv Výchova ke zdraví	EVVO – základní podmínky života
FINANČNÍ GRAMOTNOST	Žák pozná mince a bankovky. Zná způsoby plateb (karta, hotovost, internetové bankovníctví). Učí se odhadnout cenu základních potravin a celkovou cenu nákupu. Učí se zkontrolovat, kolik peněz je vráceno při placení.	M, ČJ, AJ, VV	Nákup v obchodě. Exkurze do banky, hra na směnárnu, obchod.
OBRANA VLASTI	Žák se seznamuje s pojmy naše vlast – domov, krajina, národ, prezident. Seznámí se s pojmy a významy: státní symboly, armáda ČR, obrana státu, mezinárodní spolupráce, spolupráce mezi státy, její výhody; významné mezinárodní organizace (NATO, OSN aj.), významné globální problémy včetně válek a terorismu, možnosti jejich řešení.	ČJ, HV, VV, AJ, průřezová témata	Projektová výuka. Návaznost témat na st. svátky, události ve světě. Propojení s problematikou ochrany člověka za běžných a mimořádných událostí

OCHRANA ČLOVĚKA ZA BĚŽNÝCH RIZIK A MIMOŘÁDNÝCH OKOLNOSTÍ	Žák rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času (1. období).	ČJ, TV, průřezová témata, výchova ke zdraví	Projektová výuka. Propojení s tématikou obrany vlasti, ochrany zdraví. Nácvik požárního poplachu, nácvik první pomoci. Složky záchranného systému (návštěva hasičů, policie).
DOPRAVNÍ VÝCHOVA	Žák pozná dopravní prostředky. Uplatňuje základní pravidla účastníků silničního provozu z pozice chodce a cyklisty. Zná základní dopravní značky. Ví jak se zachovat v případě nehody, v případě ohrožení. Žák rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných.	Výchova ke zdraví, ČJ, M, VV, TV, HV	Projektová výuka, sportovní dny, nácvik modelových situací. Dopravní hřiště.
ZDRAVÍ (sexuální výchova, ochrana před nemocemi aj.)	Žák má základní znalosti o nemoci a zdraví, jak si jej udržovat a chránit. Žák má základní znalosti o lidském těle a jeho funkcích. Žák se chová obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné-ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek. Má respekt k odlišnosti, případně handicapu.	ČJ, M, Vv, Pv, Hv Výchova ke zdraví	Propojení s problematikou ochrany člověka za běžných rizik a mimořádných událostí a s dopravní výchovou. OaSV – sebezpoznání a sebepojetí Beseda s policií na téma Cizí lidé – bezpečný kontakt

2. období	PŘEDPOKLÁDANÉ VÝSTUPY	MEZIPŘEDMĚTOVÉ VAZBY	POZN.
SLUNEČNÍ SOUSTAVA	Žák chápe Slunce jako střed našeho planetárního systému. Zná planety a umí popsat jejich pohyb kolem Slunce. Umí vysvětlit střídání dne a noci, ročních dob a různost podnebí na naší planetě.	ČJ, M, Vv, Pv	
MAPY	Žák chápe globus jako trojrozměrné znázornění Země Chápe mapu jako plošné znázornění Země a jejích částí. Určí světové strany. Pracuje s různými druhy map a atlasů	ČJ, M, Vv, Pv	Přechod od globusu k mapě
OCEÁN, PEVNINA, SVĚTADÍLY	Žák vysvětlí pojem pevnina, poloostrov, ostrov, záliv, průliv, průplav Vyjmenuje a ukáže světadíly, oceány	ČJ, M, Vv, Pv	
KONTINENTY A JEJICH OBYVATELÉ	Žák zná rasové odlišnosti a jejich převahu v jednotlivých kontinentech. Vysvětlí důvody smíšení obyvatel planety. Chápe nutnost tolerance rasové odlišnosti. Najde na mapě konkrétní zemi, umí si najít informace o této zemi a životě lidí v ní.	ČJ, M, Vv, Pv, Hv	GS – poznáváme svět MKV – etnický původ, multikulturalita
EVROPA	Žák zná evropské země a umí je najít na mapě Najde jejich hlavní města Umí si najít informace o zemích Evropy	ČJ, M, Vv, Pv, Hv	GS – Objevujeme Evropu, jsme Evropané

ČESKÁ REPUBLIKA	Žák umí umístit Českou republiku do mapy světa a Evropy, zná její sousedy Zná nejvýznamnější česká horstva Zná největší české řeky Žák zná větší česká města Zná nejvýznamnější české památky Umí vyhledat informace o těchto památkách Dobře se orientuje na mapě	ČJ, M,Vv,Pv,Hv	
PREHISTORICKÝ VÝVOJ	Žák chápe souvislost mezi délkou vývoje života na zemi a délkou lidských dějin Umí stručně popsat vývoj života na zemi	ČJ, M, VV, PV	
NEJSTARŠÍ DĚJINY SVĚTA	Žák umí popsat život lidí v pravěku Žák umí popsat život lidí ve starověku Umí vysvětlit systém otroctví Zná některé starověké civilizace Umí si najít informace o starověkých státech Žák umí popsat život ve středověku Umí vysvětlit systém feudalismu Zná některé středověké stavby Umí si najít informace o středověku	ČJ, M, VV, PV	
NOVĚJŠÍ DĚJINY SVĚTA	Žák umí vyjmenovat některé technické vynálezy. Zná některé významné vynálezece. Vysvětlí změnu životního stylu v důsledku rozvoje techniky.	ČJ, M, VV,PV	

ŽIVÁ A NEŽIVÁ PŘÍRODA	Žák zná základní znaky živých organismů. Umí je třídit do skupin. Zná pojmy hornina a nerost. Určuje vlastnosti látek. Provádí jednoduché pokusy.	ČJ, M, VV, PV	
ZÁKLADNÍ PODMÍNKY ŽIVOTA	Žák vyjmenuje základní podmínky života Vysvětlí nezbytnost Slunce pro život. Zná vlastnosti, složení a proudění vzduchu Zná základní problémy současného znečištění ovzduší a cesty k jeho ochraně. Zopakuje si znalosti o vodě. Zná základní problémy současného znečištění vod a cesty k ochraně. Chápe půdu jako výsledek zvětrávání hornin a nerostů. Vysvětlí, čím člověk ničí půdu. Chápe nutnost ochrany přírodních zdrojů. Vysvětlí princip rovnováhy v přírodě. A nutnost jejího zachování.	ČJ, M, VV, PV	EVVO – základní podmínky života - lidé a životní prostředí Sluneční hra
PODNEBNÉ PÁSY	Žák zná podnebné pásy. Popíše jednotlivé ekosystémy, charakteristická zvířata a rostliny v nich. Vysvětlí rozdíl mezi podnebí a počasím.		EVVO - ekosystémy
ČLOVĚK JAKO SOUČÁST PŘÍRODY A SVĚTA	STÁT A DEMOKRACIE Žák vysvětlí princip demokratického státu. Zná základy státního zřízení a politického systému ČR. Zná orgány státní správy a samosprávy	ČJ, M, VV, PV	DO - občan, společnost, stát - participace občanů na politickém životě - princip demokracie jako formy

	PRÁVO A SPRAVEDLNOST Chápe demokracii jako svobodu v mezích dohodnutých pravidel. Chápe nutnost jejich dodržování Rozpozná jednání a chování, které nelze tolerovat, a které porušuje stanovená pravidla. Rozezná základní formy vlastnictví, jeho nedotknutelnost. GLOBALNÍ PROBLÉMY Formuluje některé z problémů, které trápí lidstvo, nebo jeho část. Navrhne reálné řešení. Žák si začíná uvědomovat odpovědnost lidí za stav přírody a světa. KULTURA Žák chápe kulturu jako souhrn hodnot vytvořených člověkem. Vysvětlí odlišnosti některých národních kultur a jejich souvislost s náboženstvím. Zná některé významné hodnoty české kultury.		vlády MV – vliv médií na společnost EVVO – lidé a životní prostředí MKV – sociální smír a solidarita MKV - multikulturalita
FINANČNÍ GRAMOTNOST	Žák zkontroluje, kolik peněz je vráceno při placení. Vlastními slovy vyjádří, co znamená, že je banka správcem peněz. Porovná svá přání a potřeby se svými finančními možnostmi. Odhadne cenu základních potravin a celkovou cenu nákupu. Sestaví jednoduchý osobní rozpočet. Objasní, jak řešit situace, kdy jsou	ČJ, M, AJ M, VV	Využití dramatizace, hraní rolí a situačních scén. Vyhledávání informací z různých informačních kanálů. Nákup v obchodě. Exkurze do banky, hra na směnárnu, obchod.

	příjmy větší a menší než výdaje. Na příkladech objasní rizika půjčování peněz a uvede příklady základních příjmů a výdajů domácnosti. Na příkladu vysvětlí, jak reklamovat zboží. Uvede příklad využití platební karty.		
OBRANA VLASTI	Seznámí se s pojmy a významy: státní symboly, armáda ČR, obrana státu, mezinárodní spolupráce, spolupráce mezi státy, její výhody; významné mezinárodní organizace (NATO, OSN aj.), významné globální problémy včetně válek a terorismu, možnosti jejich řešení.	ČJ, HV, VV, AJ, průřezová témata	Projektová výuka. Návaznost témat na st. svátky, události ve světě. Propojení s problematikou ochrany člověka za běžných a mimořádných událostí
OCHRANA ČLOVĚKA ZA BĚŽNÝCH RIZIK A MIMOŘÁDNÝCH OKOLNOSTÍ	Stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit.	ČJ, TV, průřezová témata, výchova ke zdraví	Projektová výuka. Propojení s tematikou obrany vlasti, ochrany zdraví. Nácvik požárního poplachu, nácvik první pomoci. Složky záchranného systému (návštěva hasičů, policie).
DOPRAVNÍ VÝCHOVA	Žák uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista.	Výchova ke zdraví, průřezová témata, TV, AJ.	Projektová výuka, sportovní dny, nácvik modelových situací.

ZDRAVÍ (sexuální výchova, rodina, ochrana před nemocemi aj.)	Žák umí využít poznatků o funkci svého těla k podpoře vlastního zdraví. Účelně plánuje svůj čas. Umí odmítnout nabízenou návykovou látku Ošetří drobná poranění. Správně se chová při modelových situacích simulujících mimořádnou událost. Žák rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc.	PV, VV, Výchova ke zdraví, ČJ, AJ, M	Propojení s problematikou ochrany člověka za běžných rizik a mimořádných událostí a s dopravní výchovou. OaSV – sebezpoznaní a sebezpojetí Beseda s policií na téma Návykové látky

FINANČNÍ GRAMOTNOST

V tématu finanční gramotnosti se žák seznamuje s významem, hodnotou, druhy peněz. Učí se vnímat význam peněz v širším kontextu. Peníze nejsou jen prostředkem útraty za věci, které si chce pořídit. Peníze jsou také důležité k životu v této společnosti a ve vlastní domácnosti (výdaje za bydlení, stravu, představa o cenách zboží, jízdné apod.). Učí se myslet hospodařit s penězi, ukládat je do finančních institucí, z nich je také vybírat a v případě nouze znát instituce, na které se může obrátit. Znat rizika půjček, splácení, úroků.

Při výuce se využívá aktivní kooperace žáků, inscenační metody z běžného života.

Očekávané výstupy:

- odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy

Dílčí výstupy:

- pozná české mince a bankovky (1., 2. ročník)
- uvede příklad využití platební karty (1., 2. ročník)
- odhadne cenu základních potravin a celkovou cenu nákupu (1., 2. ročník)
- zkontroluje, kolik peněz je vráceno při placení (3., 4. ročník)
- vlastními slovy vyjádří, co znamená, že je banka správce peněz (3., 4. ročník)
- porovná svá přání a potřeby se svými finančními možnostmi (4., 5. ročník)
- sestaví jednoduchý osobní rozpočet (4., 5. ročník)
- objasní, jak řešit situaci, kdy jsou příjmy větší než výdaje (5. ročník)
- objasní, jak řešit situaci, kdy jsou příjmy menší než výdaje (5. ročník)
- na příkladech objasní rizika půjčování peněz (5. ročník)

- uveďte příklady základních příjmů a výdajů domácnosti (**4., 5. ročník**)
- na příkladu vysvětlí, jak reklamovat zboží (**5. ročník**)

—

OCHRANA ČLOVĚKA ZA BĚŽNÝCH RIZIK A MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTÍ

Očekávané výstupy:

- rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času (1. období)

Dílčí výstupy:

- určí vhodná místa pro hru a trávení volného času (1., 2. ročník)
- zná rizika nejrůznějších sportovních aktivit (plavání – skákání do míst, kde nezná hloubku) a vhodné ochranné pomůcky a prvky (chrániče, přilby, výstražné vesty apod.)
- zhodnotí vhodnost míst pro hru a trávení volného času, uvede možná nebezpečí i způsoby, jak jim čelit (2., 3. ročník)
- vyhodnotí nebezpečí míst pro hru a trávení volného času (i konkrétních her a činností) a volí odpovídající způsoby ochrany (jednání, organizace, ochranné pomůcky) (3. ročník)
- v modelových situacích ohrožení bezpečí (neznámá místa, setkání s neznámými lidmi, kontakt se zvířaty, práce s elektronickými médii atd.) označí možná nebezpečí a diskutuje o účinných způsobech ochrany (2., 3. ročník)

- stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit (2. období)

Dílčí výstupy:

- v modelových situacích ohrožení bezpečí v běžných situacích volí správné situace ochrany, přivolání pomoci i pomoci jiným (4., 5. ročník)
- uvede přírodní jevy i jiné situace, které mohou ohrozit lidské zdraví a životy, vymezí (vybere z příkladů) vhodný způsob ochrany (4. ročník)
- v modelových situacích prokáže schopnost vhodně reagovat na pokyny dospělých a jednat v souladu s pravidly ochrany (4., 5. ročník)

DOPRAVNÍ VÝCHOVA

Očekávané výstupy:

- **rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných (1. období)**

Dílčí výstupy:

- uplatňuje bezpečné způsoby pohybu a chování v silničním provozu při cestě do školy a ze školy, charakterizuje nebezpečná místa (1. a 2. ročník)
- prokazuje v situaci dopravního hřiště bezpečné způsoby chování a jednání v roli cyklisty (3. ročník)
- seznamuje se se základními dopravními značkami a značením, učí se dle nich orientovat
- seznamuje se se základními bezpečnostními prvky při přepravě v dopravním prostředku (bezpečnostní pásy, autosedačka apod.)
- **uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodce a cyklista (2. období)**

Dílčí výstupy:

- uvede základní ochranné prvky v silniční dopravě v roli chodce a cyklisty, cíleně je používá (chodce už na úrovni 2. ročníku, cyklista na úrovni 3. až 5. ročníku)
  - zná a respektuje základní dopravní značky a značení, umí se v nich orientovat a adekvátně na ně v dopravních situacích reagovat.
  - charakterizuje bezpečné a ohleduplné jednání v prostředcích hromadné přepravy a při akcích školy je uplatňuje (3. a 4. ročník)
  - v modelových situacích (vycházka, výlet) vyhodnotí nebezpečná místa v silničním provozu a v hromadné dopravě (v méně známých místech obce, v neznámých místech mimo obec) a určuje vhodný způsob bezpečného chování (4. a 5. ročník)

ZDRAVÍ (SEXUÁLNÍ VÝCHOVA, RODINNÁ VÝCHOVA, OCHRANA PŘED NEMOCEMI)

Očekávané výstupy:

- chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné=ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek (1. období)
- rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc (2. období)
  - má základní znalosti o nemoci a zdraví, jak si jej udržovat a chránit
  - zná význam rodiny, rodinného zázemí, utváření přátelství a vztahů partnerských, osobních
  - seznamuje se se sexualitou, partnerstvím, rodičovstvím, jak přichází dítě na svět

Dílčí výstupy:

- ví, kdy použít čísla tísňového volání – 112, 150, 155 a 158 (1. a 2. ročník)
- v modelové situaci použije správný způsob komunikace s operátory tísňové linky (3. ročník)
- ví, jak postupovat při řešení problému, se kterým si neví rady (přátelé, rodina, poradny, krizové linky apod.)
- dokáže použít krizovou linku a nezneužívá ji (3. ročník)
- charakterizuje na příkladech rozdíly mezi drobným, závažným a život ohrožujícím zraněním (4. ročník)
- v modelové situaci určí život ohrožující zranění (4. a 5. ročník)
- umí poznat, co je pro jeho zdraví prospěšné a co škodlivé z hlediska denního režimu, hygieny, výživy, mezilidských vztahů a jak se před nemocí chránit (zdravý způsob života, duševní hygiena, prevence zneužívání návykových látek, šikana a jiné projevy násilí).
- zná druhy rodiny (úplná, neúplná,), význam upevňování a rozvoje pozitivních vzájemných vztahů ve svém užším i širším okolí.
- má základní informace o příchodu dítěte na svět

Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

- Rozvoj schopností poznávání
- Sebepoznání a sebepojetí

Sociální rozvoj

- Poznávání lidí
- Mezilidské vztahy
- Kooperace a kompetice
- Hodnoty, postoje a praktická etika

Výchova demokratického občana

- Občanská společnost a škola
- Občan, občanská společnost a stát

Multikulturní výchova

- Kulturní difference
- Lidské vztahy
- Etnický původ
- Multikulturalita

Mediální výchova

Receptivní činnosti

- Kritické myšlení a vnímání mediálních sdělení
- Fungování a vliv médií

Produktivní činnosti

- Práce v realizačním týmu

Výchova demokratického občana

- **Občan, občanská společnost a stát**
- **Formy participace občanů v politickém životě**
- **Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování**

Enviromentální výchova

- Ekosystémy
- Vztah člověka k prostředí

Umění a kultura

Časové vymezení:

Průběh učebního procesu. Přehledový výčet (včetně předpokladů předmětů, předmětů nebo učebních plánů, z kterých lze vybrat učební obsah a učební obsah).		1. ročník		2. ročník		3. ročník		4. ročník		5. ročník	
Předměty		RVP	ŠVP								
Umění a kultura			12								
Umění a kultura	VV			6	1	1	1	2	1		
	HV			6	1	1	1	1	2		

Charakteristika:

Obor Umění a kultura neprobíhá ve škole podle Montessori odděleně, ale vychází z témat projektů v oboru Kosmická výchova. Toto propojení ukazuje, že výtvarná a hudební činnost člověka je způsob vyjádření člověka – stejně jako psaní, vypravování nebo například geometrické znázornění. Výtvarné a hudební náměty

budou doplňovat jednotlivá témata v projektech a nabízet společnou i individuální možnost výtvarného a hudebního vyjádření. Důležité je vést děti k toleranci při poznávání a vnímání umění, k odvaze zkusit tímto způsobem vyjadřovat své vlastní myšlenky, pocity a nálady.

Hodnocení výtvarných prací a hudebních projevů dítěte:

- formou prezentací všech výtvarných prací, popř. hudebního vyjádření k určitému tématu
- upozornění na originalitu jednotlivých obrázků, výtvorů, způsobu hudebního vyjádření
- k hodnocení zvolit předem domluvená kritéria – např. detailní zpracování, technické provedení, dodržení určitého postupu, dodržení tématu, atd
- podporovat chuť k tvorbě a umožnit dítěti zakusit radost z tvůrčích projevů
- vést děti k sebehodnocení – čím bych mohl zlepšit techniku své práce
- nesrovnávat a nehodnotit výkon dítěte subjektivním hlediskem učitele nebo ostatních spolužáků
- ponechat při každé práci nějakou možnost vlastní volby dítěte

Hudební výchova

Charakteristika předmětu:

V předmětu hudební výchova je součástí vzdělávací oblasti Umění a kultura

Učivo je rozčleněn do 4 tematických celků:

Vokální činnosti

Instrumentální činnosti

Hudebně pohybové činnosti

Poslechové činnosti

Záměrem hudební výchovy je učit děti vyjadřovat své pocity a emoce také prostřednictvím hudebních projevů, podporovat je v chuti zpívat, učit se hudbu vnímavě poslouchat, vést děti k toleranci k různým hudebním stylům, vyjádření a pochopení hudebního umění. Děti se učí vnímat hudbu jako prostředí k relaxaci, učí se vnímat přirozené zvuky kolem nás a zvuky, které jsou vytvářeny v přírodě. Seznámí se s vývojem hudebních stylů v historii lidstva.

Principy práce:

Připravené prostředí s hudebními pomůckami, který dítě používá v rámci svých individuálních možností a potřeb.

Společné aktivizující práce s písněmi

Podpora hraní na různé hudební nástroje a hudební experimenty

Respektování výběru místa a spolupráce dětí

Různorodé metody a způsoby práce dětí s hudebním materiálem

Využití hudebních dovedností dětí – odborníků

Hudební aktivity

Rytmická cvičení

Zpěv

Poslech hudby

Zvukové hádanky, poslech zvuků

Vyjádření individuálních hudebních dovedností dětí (hra na různé nástroje)

Aktivity podle individuálního výběru dětí

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY PŘEDMĚTU

Propagace školních nebo osobních. Přátelské sezení by pravidelně mělo být, přizpůsobeno nebo odstraněno. Ověřte, zda propagace odpovídá na splnění učebních a učebních.			
1. období	PŘEDPOKLÁDANÉ VÝSTUPY	MEZIPŘEDMĚTOVÉ VAZBY	POZN.
- Vokální činnosti - rozšiřování hlasového rozsahu - dynamicky odlišený zpěv - volný nástup 3. stupně - grafický záznam jednoduché melodie	Žák zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase	ČJ, Kv, Vv	zpěvníky klavír flétna
Instrumentální činnosti - reprodukce jednoduchých skladbiček pomocí jednoduchých hudebních nástrojů - záznam melodie a její reprodukce - ostinato	Žák využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře Žák rytmitizuje a melodizuje jednoduché texty Žák improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem	Kv, M, Vv	Orffův instrume ntář klavír flétna
Hudebně pohybové činnosti - taktování dvoudobého a třídobého taktu - pamětné uchování a reprodukce pohybů prováděných při pohybových hrách	Žák reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku a směr melodie	Tv, M	CD přehráva č PC Orffův instrume ntář
Poslechové činnosti - akord - rytmus, melodie, zvukomalba - rytmické a dynamické změny v hudebním proudu - malá a velká písňová forma - hudební styly - hudební nástroje	Žák rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby Žák rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální	Čj, Kv, Vv	PC video návštěva koncertu

2. období

PŘEDPOKLÁDANÉ VÝSTUPY

MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY

POZN.

Vokální činnosti

- pěvecký a mluvní projev
- hudební rytmus
- dvojhlas a vícehlas
- intonace a vokální improvizace
- orientace v notovém záznamu melodie a její reprodukce

Žák při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti

Žák se orientuje v zápisu písně a podle svých schopností ji realizuje

ČJ, Kv, Vv

zpěvníky
klavír
flétna

Instrumentální činnosti

- hra na hudební nástroje
- tvorba předeher, meziher a doher s využitím tónového materiálu písně
- notační programy

Žák se orientuje v zápisu skladby a podle svých dovedností ji realizuje

Využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností hudební nástroje a vytváří jednoduché předehery, mezihry a dohry

Kv, M, Vv

Orffův
instru-
mentář
klavír
flétna

Hudebně pohybové činnosti

- taktování a pohybový doprovod znějící hudby
- reakce na změny v proudu znějící hudby

Žák ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace

Tv, M

CD
přehráva
č

Orffův
instru-
mentář

Poslechové činnosti

- rozlišení

Žák rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby

Žák rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých

Čj, Kv, +Vv

CD
přehráva
č

hudebních stylů a žánrů • hudební formy • harmonické změny v hudebním proudu	hudebních výrazových prostředků, upozorní na metrrytmické, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny	video návštěva koncert

VÝTVARNÁ VÝCHOVA

Charakteristika předmětu:

V předmětu **Výtvarná výchova** naplňujeme část témat zahrnutých ve vzdělávací oblasti Umění a kultura.

Žáci si prostřednictvím výtvarných aktivit utvářejí svou osobnost – rozvíjejí se v oblasti motorické, poznávací a emocionální. Objevují okolní i svůj vnitřní svět, osvojují si základní výtvarné dovednosti a techniky, získávají poznatky o dějinách výtvarného umění, rozvíjejí svou představivost a smysl pro originalitu, učí se vnímat estetické hodnoty jako součást svého života.

V každém ročníku je dodržena časová dotace dle učebního plánu se zřetelem na skutečnost, že vzdělávání probíhá v jiných celcích, které nekopírují standardní vyučovací rozvrh hodin. Toto pojetí odpovídá filozofickým, pedagogickým i psychologickým základům systému Montessori.

Výuka probíhá ve třídě, v učebně v přírodě či v jiných exteriérech. Součástí výuky jsou i exkurze a návštěvy výstav výtvarného umění. K výuce využíváme odbornou literaturu a počítač.

Naplnění očekávaných výstupů předmětu Výtvarná výchova realizujeme pomocí těchto výchovných a vzdělávacích strategií:

- připravené prostředí
- zajištění specifických výtvarných materiálů
- různorodé metody a způsoby práce na dané téma v rámci projektu
- respektování výběru místa a spolupráce dětí
- vzbuzování zájmu o nevšední pohled na svět či objekt

- podpora kreativity a vlastních výtvarných nápadů
- návštěva výtvarných výstav
- vzájemné porovnávání, vnímání pocitů z pozorování běžných věcí kolem nás

Výuka žáků se specifickými vzdělávacími potřebami včetně žáků nadaných je zabezpečena a probíhá podle předem daných pravidel (viz. Charakteristika školního vzdělávacího programu).

V předmětu Výtvarná výchova jsou realizována tato průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova (kreativita, psychohygiena.)
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (Evropa a svět, Česká republika, město, ve kterém žijeme)
- Environmentální výchova (ekosystémy, základní podmínky života)
- Mediální výchova (tvorba mediálního sdělení)

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY

1. období

Průřezová témata jsou realizována v rámci předmětů, jejichž obsahem jsou průřezová témata. Ověřte, zda předmět obsahuje na splnění souhrn a učební.			
	PŘEDPOKLÁDANÉ VÝSTUPY	MEZIPŘEDMĚTOVÉ VAZBY	POZN.
Rozvíjení smyslové citlivosti	Žák porovnává a třídí linie, tvary, objemy, barvy, objekty – vychází ze zkušeností, zážitků, představ	M, Č, KV, PV, TV, HV	Kresebné+malířs ké materiály+přírod ní materiály (kamínky,kůra,trá va,plody,klacíky)
Subjektivita v tvorbě	Žák využívá akční malby a kresby, zkušeností z návštěv výstav, galerií, divadel	KV, Č, HV	Viz.1.+2.ročník. +dotváření, vryp ,krabice
Komunikace v tvorbě	Žák do komunikace zapojuje objekty, které samostatně vytvořil, vybral, upravil-osobní postoj v komunikaci	M, Č	Viz.1.+2.ročník+ práce s trojrozměrným prostorem

Průřezová témata jsou realizována v rámci předmětů, jejichž obsahem jsou průřezová témata. Ověřte, zda předmět obsahuje na splnění souhrn a učební.	2.období

PŘEDPOKLÁDANÉ VÝSTUPY		MEZIPŘEDMĚTOVÉ VAZBY	POZN.
Rozvíjení smyslové citlivosti – umělecká tvorba, fotografie, film, tisk, televize - médiá.	Žák uplatňuje osobitost vyjádření v přístupu k realitě, vyjadřuje pocity, prostředky, kombinuje.	KV	Kombinace kresby + malby, trojrozměrnýc h objektů atd.
Subjektivita v tvorbě – přístupy k vizuálním vyjádřením.	Žák kombinuje vizuálně obrazná vyjádření současnosti a minulosti, jsou pro něj zdrojem inspirace.	KV, Č	Kombinace všech technik, historické a současné prostředky.
Komunikace v tvorbě.	Nalézá a do komunikace zapojuje obsah obrazných vyjádření, která sám vytvořil, vybral a upravil.	Č, HV, KV, M, PV	Viz výše – malba, kresba, trojrozměrné objekty, technika modelování.

INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE

Časové vymezení:

Vzdělávací oblasti		1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
Předměty	RVP ŠVP					
Informační a komunikační technologie		1				
Informační a komunikační technologie			1			1

Charakteristika předmětu:

Práce s počítačem se pro současnou generaci dětí stala samozřejmou a každodenní realitou. Je pro ně neomezeným zdrojem informací a možností jejich ověření a porovnání, samozřejmý nástroj ke komunikaci. Proto je třeba, aby také v průběhu vyučování byla práce s počítačem samozřejmou součástí učení, integrována do celého průběhu vyučování a děti měly možnost kdykoliv využívat počítač při práci v jednotlivých výukových oblastech.

Způsob zpracování informací a textů na PC je zadáván jako jedno z kritérií nebo možností v rámci úkolů pro práci při vyučování nebo domácí práci, internet a výukové programy jsou jedním z možností vyhledávání potřebných informací v průběhu vyučování, výukové programy se zpětnou vazbou jsou jednou z možností procvičování učiva, záznam a prezentace informací jsou součástí společné práce skupiny nebo celé třídy.

Plnění očekávaných výstupů učiva je korigováno učitelem tak, aby děti měly možnost se přirozeně učit práci na PC od svých zkušenějších spolužáků, učitel vede skupinové lekce, pomáhá dětem přímo při práci na PC (vyhledávání informací, zpracování textů, nesnadnosti a problémy, se kterými si dítě neví rady.).

Principy práce:

využití senzitivních fází ve vývoji a učení dítěte

využít naladění a zájem dítěte o práci s počítačem při práci na výukových programech, zpracování vlastních záznamů k učivu, vyhledávání informací a realizování dalších vlastních nápadů dětí

polarita pozornosti

pokud dítě pracuje se zaujetím a soustředěním nad zvoleným problémem či tématem, nemá být rušeno

svobodná – volná práce dětí

plánování a vlastní organizace času a způsobu využití PC v rámci vyučování při dodržení hygienických a zdravotních pravidel pro práci s PC

práce se zodpovědností

dodržení pravidel pro práci na PC, která jsou stanovena společně s dětmi a učitelem a děti jsou seznámeny s důvody a východisky pro jejich stanovení; pravidla jsou sepsána a umístěna na viditelném místě

připravené prostředí

PC jsou součástí připraveného prostředí ve třídě, děti mají možnost pracovat na počítači s výukovými programy, vyhledávat informace a zpracovávat vlastní učební materiál a poznámky při vyučování v rámci většiny výukových oblastí

práce s pochvalou, chybou a sebekontrolou

děti mohou pracovat s výukovými programy k daným oblastem a tématům vyučování, vhodně zvolené výukové programy dávají dětem okamžitou bezpečnou zpětnou vazbu; pro systém Montessori je potřeba vybírat programy, které svou zpětnou vazbou, grafickým a obsahovým zpracováním odpovídají daným principům

vlastní plánování a organizace vyučování dětí

rozvržení času pro práci na PC za dodržení stanovených pravidel hygieny a zdravotního hlediska, střídání práce při zájmu více dětí, podle individuální potřeby pomáhá učitel dětem překonat obtíže při práci s technikou a zařadit práci s PC do učebního plánu

vedení portfolia školní práce

zpracování informací, vlastních a výukových oblastí k vybraným a zadaným tématům na PC jsou součástí portfolia školní práce dítěte

vedení dětí k sebehodnocení

vedení dětí ke kritickému posouzení a ocenění svého postupu práce na PC, respektování pravidel pro práci na PC, sebehodnocení také při porušení pravidel

prezentace vlastní práce

prezentaci práce jednotlivce i skupiny je vhodná pro možnost nastavení dalších osobních kritérií a obohacuje ostatní děti

práce ve věkově smíšených skupinách

spolupráce mezi dětmi vede k přirozenému učení od starších spolužáků nebo expertů pro práci na PC; umožňuje utřídit si a umět vysvětlit práci na PC kamarádovi; zadání a možnost práce na PC v rámci skupiny umožňuje dětem uvědomit si své možnosti a priority, rozdělit si práci, být platným členem skupiny

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY OBORU

Pouze 2.období

5. ROČNÍK	PŘEDPOKLÁDANÉ VÝSTUPY	MEZIOBOROVÉ PŘESAHY	POZN.
Obsluha PC	Umí spustit a ukončit činnosti na PC.	KV	
Práce s dokumentem	Umí napsat a upravit text v programu MS Word. Umí vkládat tabulku do textu. Umí vkládat obrázky do textu. Umí pracovat s tiskem dokumentu.	JV, KV, M	
Práce s internetem	Dokáže vyhledat informace z internetu. Orientuje se v internetových vyhledávacích.	KV, JV	Projektová výuka
Bezpečnost práce	Zacházení s elektronickými přístroji. Rizika internetu.	KV Výchova ke zdraví	
Tabulkový editor*	Práce s programem MS Excel. Tvoření tabulek. Tvoření grafů.	KV, M	
Obrázky a fotografie*	Práce s programem Power Point.	KV, VV	Projektová výuka
Elektronická pošta*	Otevírání elektronické pošty. Napsání dopisu a odeslání elektronickou formou. Připojování příloh k elektronické poště.	KV, JV	

* tematické celky nad rámec základních požadavků předmětu

TĚLESNÁ VÝCHOVA

Časové vymezení:

Vzdělávací oblasti		1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
Předmět	RVP ŠVP					
Tělesná výchova	10 10	2	2	2	2	2

Charakteristika předmětu:

Marie Montessori vyzdvihla důležitost pohybu pro rozvoj dětské osobnosti a inteligence. V Montessori systému je zdůrazněna jednota duševního a fyzického rozvoje. Tato harmonie je podmínkou seberealizace člověka. Důležitou součástí vyučování je tedy volný a přirozený pohyb dětí. Tomu musí odpovídat připravené prostory a zejména organizace vyučování. Hravost a spontánní pohybové vyžití podporuje psychické uvolnění dítěte. Fyzická činnost pomáhá nejen k upevňování fyzického zdraví, ale rozvíjí také odvahu a sebedůvěru.

Vzdělávací obor tělesná výchova jako součást komplexního vzdělávání žáků v problematice zdraví směřuje na jedné straně k poznání vlastních pohybových možností a zájmů, na druhé straně k poznávání účinků konkrétních pohybových činností na tělesnou zdatnost, duševní a sociální pohodu. Předpokladem pro osvojování pohybových dovedností je prožitek pohybu a komunikace při pohybu. Dobře zvládnutá dovednost pak zpětně umocňuje kvalitu jeho prožitku.

Dítě se rozvíjí osobním úsilím a nasazením v rámci svých možností. Jeho rozvoj závisí stejnou měrou na psychických a fyzických faktorech. Pohyb je prostředkem k sebevyjádření a možností k poznání „sama sebe“. Důležité je, aby se při realizaci pohybových aktivit nevytratilo to hlavní – radost ze cvičení. V Montessori pedagogickém systému není v tělesné výchově kladen důraz na soutěžení, ale na spolupráci při kolektivních hrách a sportovních disciplínách. U individuálních pohybových aktivit vedeme děti k nasazení úsilí zdolat překážky a k odvaze vyzkoušet nové či obtížné.

Principy práce:

respektujeme individualitu dítěte a jeho fyzické možnosti

neporovnáváme děti mezi sebou, ale oceňujeme zvýšení jejich osobního dovedností a výkonu

pomáháme dítěti zvyšovat jeho odvalu a chuť zkusit něco nového
 vedeme děti ke spolupráci, toleranci a pomoci povzbuzením kamaráda
 klademe důraz na fair play při hrách
 podněcujeme v dětech radost a chuť k pohybu
 oceňujeme úsilí a nasazení dítěte
 učíme dodržovat hygienické normy a zvyklosti
 pomáháme vnímat estetiku pohybu
 upozorňujeme na důležitost relaxace

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY OBORU

	Průpravný obsah nebo obsah. Přídavný obsah byl prováděný předmět, předmět nebo obsah. Odliš, ale předmět odliš na stejné úrovni a směřuje.	PŘEDPOKLÁDANÉ VÝSTUPY	MEZIPŘEDMĚTOVÉ POZN. VZTAHY	
UČIVO 3.ročník				
Průpravná, kompenzační a relaxační cvičení		Příprava před pohybovou činností Protahovací a napínací cvičení Uklidnění po zátěži	Výchova ke zdraví	
Rytmická a kondiční cvičení		Rozvoj pohyblivosti a koordinace pohybu s využitím hudebního doprovodu Vyjádření melodie a rytmu pohybem	Výchova ke zdraví Hv.	
Gymnastika		Správné zvedání zátěže Kotoul vpřed a vzad Průpravná cvičení pro nácvik odrazu z můstku Přeskok dvou dílů bedny odrazem z trampolínky Hrazda – shyb stojmo, vzpor vzadu stojmo, stoj Chůze s a bez dopomoci na kladince		
Atletika		Rychlý běh na 50 metrů Nízký start Skok daleký s rozběhem Hod míčkem s rozběhem		
Základy sportovních her		Průpravné sportovní hry podle zjednodušených pravidel Přehazovaná Spolupráce při hře		
Turistika a pobyt v přírodě		První pomoc Využití přírodních překážek	Výchova ke zdraví Prv.	Škola v přírodě
Plavání		Dodržování zásad bezpečnosti připlavání a pohybu v areálu bazénu Pokračování v plaveckém výcviku	Výchova ke zdraví	

Bruslení	Vzájemná pomoc při obouvání Nebezpečí při bruslení na zamrzlé vodní ploše	Výchova ke zdraví

UČIVO 5.ročník	PŘEDPOKLÁDANÉ VÝSTUPY	MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY	POZN.
Průpravná, kompenzační, relaxační a zdravotně zaměřené činnosti	Rozvoj různých forem rychlosti, pohyblivosti, vytrvalosti a síly Koordinace pohybu s využitím vhodných relaxačních a kompenzačních cvičení První pomoc v podmínkách TV	Výchova ke zdraví	
Rytmické a kondiční cvičení Gymnastika	Názvy základních tanců Vzájemné chování při tanci Žák jednoduše hodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka Základní záchrana a dopomoc Stoj na rukou s dopomocí Roznožka přes kozu našір Akrobatické kombinace Ze svisu stojmo náskok do vzporu, sešiň	HV Výchova ke zdraví	
Atletika	Běh na 60 metrů Skok daleký i vysoký Hod míčkem Běh vytrvalý do 1000 metrů / technika běhu /		
Sportovní hry	Nízký a polovysoký start Základní organizace her / losování, skoré/ Obranná a útočná polovina Zvládá konkrétní hry se zjednodušenými pravidly mini sportů		
Turistika a pobyt v přírodě	Základní znalosti spojené s tábořením Čtení z mapy Obsah lékárničky	Výchova ke zdraví Prv.	Škola v přírodě

Vzdělávací oblasti

Výchovné a vzdělávací strategie – specifický způsob vyučování

Vzdělávací strategie vychází z předpokladu, že každý člověk je bytost neopakovatelná a přichází na svět s vybavením, které není shodné s jiným jedincem. Vzdělávací strategie v systému Montessori tedy musí být voleny tak, aby učitel mohl k dětem přistupovat individuálně a vycházel vstříc jejich potřebám. Frontální vyučování je nahrazeno organizační, obsahovou i metodickou diferenciací, která je však také závislá na aktuálních personálních možnostech. Pedagogické principy, metody a způsoby vyučování pomáhají dítěti učit se v „bezpečném prostředí“, bez ohrožení porovnáváním, vnějším hodnocením, časovým stresem, tresty a odměnami.

- **Senzitivní fáze** ve vývoji dítěte – je zvláštní vnímavost k získávání určitých schopností a dovedností, kdy je dítě nejlépe naladěno připraveno zvládnout určitý problém a učení. Trvají jen určitou dobu a nenávratně se zakončí, ať už jsou využity nebo ne. Období senzitivní fáze ve vývoji dítěte je vhodné maximálně využít pro osvojování určitých vědomostí a dovedností, protože se je dítě v odpovídající citlivé fázi naučí nejsnáze, s nejmenší námahou a energií.
- **Koncentrace pozornosti** označuje maximální koncentraci dítěte na určitou práci. Pokud dítě pracuje se zaujetím a soustředěním nad zvoleným problémem či tématem, nemá být rušeno.
- **Individuální práce dětí**, používáme také označení svobodná – volná práce dětí. Je to samostatná práce dítěte, popřípadě individuální řízená činnost. Dítě si na tuto dobu plánuje a organizuje čas, volí si oblast vyučování, oblasti ve vyučování, co – kdy – kde - s kým – jakým způsobem bude na úkolu pracovat. Je také zodpovědné za dokončení úkolů v osobním maximu.

Svoboda nespočívá v tom, že dítě zůstane ponecháno samo sobě, nebo že učitel vůbec nezasahuje do jeho vzdělávání a učebních procesů.... Nějakou činnost si dítě zvolit musí. Učitel činnost dětí koordinuje a využívá své pedagogické dovednosti, aby bez příkazů (s přihlédnutím, k jeho schopnostem) pomohl najít dítěti činnost, která ho zaujme. Míra svobody pro určité dítě je závislá na jeho k individuální míře zodpovědnosti.

- **Práce s vlastní zodpovědností** – dítě se učí chápat souvislost mezi volbou a zodpovědností. K sebedisciplině jsou děti vedeny již mateřské škole Montessori. Ve škole

se učí dále respektovat domluvená pravidla soužití, domluvené způsoby práce, využití času ve vyučování, pracovat podle individuálního plánu i společných plánů činností. Svoboda dítěte je samozřejmě chápána jako povinnost, ne anarchie; volná práce neznamena, že dítě střídá činnosti bez ukončení a důslednosti nebo nedělá nic. Pokud chce dítě pracovat s určitým materiálem, který ho zajímá – samo se rozhodne – je jeho zodpovědnost dodržet daná pravidla. Pro dodržení pravidla „pracovat na osobní maximum a dokončit práci do konce“ je vhodné dětem kritéria individuálně upravit (redukovat práci, volit další činnosti, označit domluvený plán.) tak, aby úkol mohlo opravdu dokončit a mělo o svém učebním rámci přehled.

- **Připravené prostředí** zahrnuje materiál, specifické pomůcky, vybavení a zařízení třídy tak, aby si děti mohly:
  - volit práci z nabídky aktivit
  - samostatně pracovat podle navržených postupů
  - svou práci porovnávat se vzorem, kontrolou nebo kritérii
  - zaznamenat si výsledky práce podle daných kritérií
  - objevovat a poznávat nové učivo také podle svého zájmu
  - další výukové programy, které lze přizpůsobovat individuálním potřebám dítěte pro osvojování poznatků a dovedností
- **Vlastní plánování a organizace práce dětí** – volba pořadí činností, práce podle domluvených termínů dokončení, rozdělování práce pro činnost ve škole nebo domácí úkoly.... vede děti postupně k přemýšlení nad rozvržením svého času. Učitel dětem, které to potřebují, přechodně pomáhá v plánování a organizaci času týdenním plánem nebo jiným rozvržením, které dítěti vyhovuje (a také není v rozporu se základními principy práce).
- **Práce s chybou a sebekontrolou** – děti jsou vedeny k sebekontrolě tím, že pomůcky a materiály, se kterými pracují, porovnávají se vzorovým řešením nebo předem stanovenými kritérii. Vlastní chyby si vyhledávají a opravují, chyba je ukazatelem dalšího učení.
- **Vedení dětí k sebehodnocení** – je proces, kterému se děti učí již od mateřské školy. Zahrnuje respektování pravidel třídy, práci s chybou a sebekontrolou, připravené prostředí. Děti se učí popisovat svou práci, vlastní spokojenost s ní, porovnat svoji práci s kritérii, ocenit práci nebo najít to, co by mohly udělat jinak. Hodnotí své jednání a chování k ostatním, respektování pravidel třídy. Děti se sebehodnocení učí postupně – od ústního ocenění jednotlivého úkolu až k písemnému posouzení výsledků školní práce,

svého jednání a chování se spolužáky, respektování pravidel třídy za určité období (písemně hodnotí svou práci například na konci školního roku).

- **Prezentace vlastní práce** – je důležitá pro učení se dětí navzájem. Děti získávají nové informace od svých spolužáků, mají možnost učit se z jejich způsobů práce, poučit se z chyb, inspirovat se z originálních nápadů a společně hledat nejlepší řešení. Prezentace práce pomáhá při vedení dětí k sebehodnocení (ocenění, porovnání s kritérii...).
- **Vedení portfolia vlastní práce** – děti si během učení vytvářejí vlastní materiály (tematické sešitky, soubory příkladů, informační přehledy...) a spolu s dalšími výsledky své práce si je zakládají podle zadaných pravidel. Učí se materiály třídit a portfolio školní práce je také součástí sebehodnocení dítěte a podkladem pro hodnocení práce učitelem.
- **Propojení informací oborem Kosmická výchova** – je specifické pojetí způsobu vyučování, které není rozděleno do jednotlivých předmětů, ale vychází ze společného tematického celku. V rámci tematických celků pracují děti s informacemi z jednotlivých oborů ve vzájemných souvislostech, pracují se symboly a přesným pojmenováním, třídí informace do kategorií. Jazyk a matematika jsou cesty k poznávání informací. Nové informace v projektech vycházejí z celku, vysvětlují se na základě jednotlivých částí, které děti při reflexi zařazují do určených kategorií a oblastí, což jim lépe pomáhá pochopit souvislosti. Při práci na vlastních projektech dětí není kladen důraz na to, aby se naučily určené množství poznatků, ale aby se podrobněji zajímaly o zvolená témata.
- **Práce ve věkově smíšených skupinách** - vede děti k přirozené spolupráci, vzájemnému učení od starších spolužáků nebo spolužáků – expertů; umožňuje dětem opakovat si učivo učením kamaráda; práce ve věkově smíšených skupinách umožňuje dětem, aby i na obtížném úkolu pracovaly s pomocí zkušenějšího spolužáka aktivně; pozorováním práce starších spolužáků získávají děti přirozeně první zkušenosti a informace o problému
- **Komunitní kruh – setkávání se spolužáky „na elipse“** - každodenní setkávání celé třídní skupiny je pravidelným rituálem dětí od MŠ Montessori:
  - sdílení zážitků a myšlenek, vypravování, názory, diskuse
  - doporučování a nabídky práce pro ostatní
  - organizace a plánování práce ve třídě
  - prezentace práce s oceněním a doporučením na vylepšení
  - stanovení pravidel a limitů

Koncepce programu Montessori umožňuje zařazovat také současné trendy v oblasti vyučování:

- využití vnitřní motivace a individuálních předpokladů a schopností

- komunikační dovednosti ve výuce
- integrovanou tematickou výuku
- kritické myšlení
- problémové vyučování
- skupinovou práci
- globální výchovu

Rozvoj klíčových kompetencí

Vyučování podle pedagogických principů Marie Montessori nám umožňuje, abychom naplňovali obsah klíčových kompetencí a cílů vzdělávání podle RVP. Vysvětlení realizace principů uvedených v tabulce Klíčových kompetencí:

	KOMPETENCE K UČENÍ
Žáci vybírají a využívají pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánují, organizují a řídí vlastní učení, projevují ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení.	▪ svobodná – volná práce dětí ▪ využití senzitivních fází ve vývoji a učení dítěte ▪ polarita pozornosti ▪ připravené prostředí ▪ komunitní kruh
Žáci vyhledávají a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívají v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě.	▪ práce s vlastní zodpovědností ▪ filozofie oboru Kosmická výchova ▪ integrovaná tematická výuka ▪ problémové vyučování ▪ od konkrétního k abstraktnímu
Žáci operují s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojují do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na matematické, přírodní, společenské a kulturní jevy.	▪ informace a texty v rámci obsahu projektů Kosmické výchovy ▪ vlastní plánování a organizace vyučování dětí ▪ práce s chybou a sebekontrolou
Žáci samostatně pozorují a experimentují, získané výsledky porovnávají, kriticky posuzují a vyvozují z nich závěry pro využití v budoucnosti.	▪ svobodná – volná práce dětí ▪ samostatná práce v připraveném prostředí ▪ sebehodnocení ▪ práce s chybou a sebekontrolou

Pracovní listy učiva podle učebnice. Přehledný učební text je rozdělený do kapitol, přehledný učební text je rozdělený do kapitol. Ověřte, zda pracujete s učebnicí na správné úrovni učiva a učebnicí.

Žáci poznávají smysl a cíl učení, mají pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánují si, jakým způsobem by mohli své učení zdokonalit, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutují o nich.

- propojení učiva v projektech a s reálným životem
- svobodná – volná práce dětí
- práce s vlastní zodpovědností
- sebehodnocení
- práce s chybou a sebekontrolou
- komunitní kruh – setkávání se spolužáky „na elipse“
- prezentace vlastní práce
- propojení učiva s reálným životem
- globální výchova

Pracovní listy učiva podle učebnice. Přehledný učební text je rozdělený do kapitol, přehledný učební text je rozdělený do kapitol. Ověřte, zda pracujete s učebnicí na správné úrovni učiva a učebnicí.

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

Žáci vnímají nejrozličnější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpoznají a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánují způsob řešení problémů a využívají k tomu vlastního úsudku a zkušeností.

Žáci vyhledají informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívají získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechají se odradit případným nezdarem a vytrvale hledají konečné řešení problému.

Žáci samostatně řeší problémy; volí vhodné

- svobodná – volná práce dětí
- setkávání, sdílení a komunikace dětí v komunitním kruhu „na elipse“
- možnost vlastního kreativního způsobu zpracování zadaného tématu
- práce metodami Kritického myšlení
- projektové vyučování
- kooperace
- problémové vyučování
- důraz na samostatné vyhledávání informací z různých zdrojů
- svobodná – volná práce dětí
- připravené prostředí
- práce se zodpovědností
- práce s chybou
- vnitřní motivace
- připravené prostředí, práce se specifickými

Pracovní listy jsou určeny pro žáky 1. stupně ZŠ. Předmět učivo byl předložen jako příklad, jehož cílem je ukázat, jak lze učivo zpracovat.

způsoby řešení; užívají při řešení problémů logické, matematické a empirické postupy.

Žáci ověřují prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikují při řešení obdobných nebo nových problémových situací, sledují vlastní pokrok při zdolávání problémů.

Žáci kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, jsou schopni je obhájit, uvědomují si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí.

pomůckami a materiály

- vnímání co nejvíce smysly (specifický materiál)
- práce s chybou a sebekontrolou
- vedení portfolia školní práce
- vedení dětí k sebehodnocení, písemné zpracování
- připravené prostředí, práce se specifickými pomůckami a materiály
- svobodná – volná práce dětí
- vedení dětí k sebehodnocení
- vnitřní disciplína, práce s vlastní zodpovědností
- komunikace v komunitním kruhu
- společné sestavování pravidel a také řešení jejich nedodržení

Pracovní listy jsou určeny pro žáky 1. stupně ZŠ. Předmět učivo byl předložen jako příklad, jehož cílem je ukázat, jak lze učivo zpracovat.

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

Žáci formulují a vyjadřují své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřují se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu.

Naslouchají omluvám druhých lidí

porozumí jim, vhodně na ně reagují, účinně se zapojují do diskuse, obhajují svůj názor a vhodně argumentují.

Rozumí různým typům textů,

Záznamů obrazových materiálů,

běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reagují

na ně a tvořivě je využívají ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského

- práce ve věkově smíšených skupinách, učení od starších kamarádů, opakování si učiva učením kamaráda
- důraz na sdílení v komunitním kruhu, možnost často sdělovat své myšlenky, nápady a zážitky
- důraz na prezentaci všech prací dětí a učením se od kamarádů
- vedení dětí k respektu při práci ve skupině
- plánování, samostatnost, sebehodnocení
- práce s informacemi aktivizujícími metodami
- řešení problémů společně s dětmi
- společné sestavování pravidel třídy s vedením dětí k empatii, naslouchání a vnímání, toleranci odlišností, respektu k druhým a k

Právní stránka této stránky. Přístupový kód byl předloženo příslušným, příslušným nebo ostatním. Odkaz, ale nepřijímá na správné stránce a umění.

děti.

Využívají informační a komunikační prostředky, technologie pro kvalitní

sobě

Využívají získané komunikační dovednosti účinnou komunikaci s okolním světem.

k vytváření vztahů potřebných,

k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi.

Právní stránka této stránky. Přístupový kód byl předloženo příslušným, příslušným nebo ostatním. Odkaz, ale nepřijímá na správné stránce a umění.

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

Žáci účinně spolupracují ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňují kvalitu společné práce.

Žáci se podílí na vytváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívají

k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytnou pomoc nebo o ni požádají.

Žáci přispívají k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápou potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňují

zkušenosti druhých lidí, respektují různá hlediska a čerpají poučení

z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají.

Žáci vytváří pozitivní představu

o sobě sama, která podporuje jejich sebedůvěru a samostatný rozvoj;

ovládají a řídí svoje jednání a chování tak, aby

dosáhli potichu sebeuspokojení a sebeúcty.

- svobodná – volná práce dětí
- práce dětí ve dvojicích, skupinách, týmech
- setkávání, sdílení a interakce dětí v komunitním kruhu „na elipse“
- možnost vlastního kreativního způsobu zpracování zadaného tématu
- princip práce „pracovat na osobní maximum a dokončit práci do konce“
- připravené prostředí, práce se specifickými pomůckami a materiály
- porovnávání práce podle vzorové kontroly a předem stanovenými kritérii
- vedení dětí k sebehodnocení
- prezentace práce, ocenění a doporučení práce ostatních
- vedení portfolia školní práce

KOMPETENCE OBČANSKÉ

Žáci respektují přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, jsou schopni vcítit se do situací ostatních lidí, odmítají útlak a hrubé zacházení, uvědomují si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí.

Žáci chápou základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, jsou si vědomi svých práv a povinností ve škole i mimo školu.

Žáci rozhodují odpovědně podle dané situace, poskytnou dle svých možností účinnou pomoc a chovají se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka.

Žáci respektují, chrání a oceňují naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevují pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojují do kulturního dění a sportovních aktivit.

- setkávání, sdílení a komunikace dětí v komunitním kruhu „na elipse“
- spolupráce dětí při vyučování
- společné sestavování pravidel soužití
- respektování domluvených pravidel
- prezentace práce, ocenění a doporučení práce ostatních
- zodpovědnost a vnitřní disciplína
- spolupráce školy s rodinou
- vlastní plánování a organizace svého učení
- výpravy třídního kolektivu mimo školu v rámci témat k vyučování
- samostatný pobyt dětí na škole v přírodě
- propojení se životem (sledování života regionu, informace o aktuálních událostech v zemi a společnosti...)
- projekty o historii naší vlasti
- sledování života regionu, informace o aktuálních událostech, příležitostná zapojení dětí do projektů vztahujících se k regionu
- naučné výpravy, muzea, galerie
- vnímání co nejvíce smysly

KOMPETENCE PRACOVNÍ

Žáci používají bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržují vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptují se na změněné nebo nové pracovní podmínky.

Žáci přistupují k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí

- samostatná práce na pokusech a pracovní činnosti podle zadání a návodů
- podíl na sestavování a respektování stanovených pravidel
- práce dětí v připraveném prostředí a aktivní podíl na jeho utváření
- vedení dětí k respektu k sobě, druhým a k prostředí

i ochrany kulturních a společenských hodnot.

Žáci využívají znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření.

Žáci se orientují v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci, chápou podstatu, cíl a riziko podnikání, rozvíjí své podnikatelské myšlení.

- sebehodnocení
- globální výchova
- problémové vyučování
- metody Kritického myšlení
- vnitřní motivace
- svobodná – volná práce
- vlastní plánování a organizace vyučování
- podpora vlastních projektů dětí
- vlastní plánování
- propojení s reálným životem
- práce s chybou
- vnitřní motivace
- zodpovědnost
- globální výchova
- společné sestavování pravidel třídy s vedením dětí k empatii, naslouchání a vnímání, toleranci odlišností, respektu k druhým a k sobě

PRAVIDLA HODNOCENÍ ŽÁKŮ

Práce a činnost dítěte není hodnocena ve smyslu porovnávání s ostatními dětmi nebo sestavování žebříčku výkonů – takové hodnocení se neslučuje s principy pedagogického systému Montessori. Způsob hodnocení navazuje na práci dítěte z vnitřní motivace, pomáhá k dovednosti vlastního sebehodnocení, umožňuje dítěti být úspěšné a zapojit se do práce bez strachu z neúspěchu. Způsob hodnocení dětí – práce s chybou a pochvalou – jsou jedním ze základních principů při uplatňování pedagogiky podle Marie Montessori. Vychází už ze samotného přístupu dospělého (rodiče, učitele...) k dítěti – laskavý, partnerský přístup, který vytváří prostor k tomu, aby dítě:

- poznávalo své přednosti a nedostatky, možnosti a hranice
- dokázalo odhadnout své síly a schopnosti
- uvědomovalo si, co je mu příjemné – co nepříjemné a jak to dát ostatním vhodně najevo
- učilo se plánovat další cesty k učení a zdokonalování
- mohlo volit takové způsoby učení, o kterých ví, že jsou pro něj účinné a spolehlivé

Dítě se učí pro uspokojování svých vlastních potřeb z objevování nového a je vedeno k vlastnímu hodnocení své práce. Místo nabídky odměny a pochvaly jsou děti vedeny k porovnání své práce s danými kritérii, učí se hledat svou chybu a cestu k její nápravě. S pochvalou učitel zachází přiměřeně – takovým způsobem, aby se dítě nestalo závislé na pochvalě, na hvězdičce, na odměně, na jedničce; aby nedělalo práci pro uspokojování představ dospělého, aby nepodléhalo strachu z chyby a pocitu méněcennosti. Pochvalu učitelka využívá diferencovaně u nových a nejistých dětí k navození pocitu jistoty a bezpečí.

Chyba má být ukazatelem toho, co je třeba procvičit, zopakovat; ukazuje dětem, že dělat chyby je přirozený a běžný jev v procesu učení a řešení problémů. Chyba je pro dítě zdrojem impulzů k vlastnímu zdokonalování, pro učitele ukazatelem další vzdělávací cesty dítěte.

Hodnocení dílčích prací a úkolů je porovnáním průběžné práce dítěte se stanovenými kritérii. Individuální porovnávání s předem danými kritérii = co je na určité činnosti důležité – pomáhá dětem naučit se porovnávat a vyhodnocovat svou vlastní činnost. Je důležité vést dítě k uvědomění, zda dělá práci tak, jak opravdu nejlépe dovede.

Vedení dětí k dovednosti sebehodnocení

Práci se sebehodnocením zažívají děti při každodenní školní práci tím, že mají za úkol porovnávat svou vlastní práci s chybovou kontrolou, vzorem nebo správným řešením a samy si opravovat své chyby a nedostatky. Zpětnou vazbu jim dává také možnost spolupracovat na stejném úkolu se spolužáky a porovnávat tak své pracovní tempo, způsob práce, správnost řešení nebo spolupracovat s několika dětmi ve skupině a porovnat si vzájemné rozdělení úkolů a zodpovědnost za společnou práci. Důležité je umožnit dětem, aby svou práci často prezentovaly (a tím konfrontovaly) před ostatními a zajistit, aby práce všech dětí ve třídě byly vystavovány.

Dovednost slovně ocenit svou práci a kriticky si uvědomit nedostatky, chyby a možnosti zlepšení mají děti osvojenou při příchodu do školy v různé míře. Využíváme možnosti konfrontace této dovednosti v komunitním kruhu tak, aby děti měly co nejvíce možností slyšet, jak se dá ocenění a kritické zhodnocení formulovat a vyjádřit.

U nejmenších školáků začínáme pocitovým uvědoměním a pojmenováním toho, co se dařilo a z jaké vlastní práce mají největší radost, s čím jsou nebo nejsou spokojeni:

- co se mi dnes podařilo
- z čeho jsem měl radost
- co mi moc nešlo, co se mi nedařilo
- co dělám rád a co nerad
- co mi šlo snadno a lehce
- kde jsem vynaložil velké úsilí
- co udělám příště jinak, aby se mi dařilo lépe
- co se mi líbilo a co ne
- kdo mě rušil, co mě rušilo
- kdo mi pomohl, co mi pomohlo
- jak se cítím, když se mi něco povede
- jak se cítím, když se mi nedaří
- podle jakých pravidel jsem pracoval
- které pravidlo jsem porušil
- jak bych mohl poradit nebo pomoci

Dále se děti učí ústně ocenit konkrétní úkoly, ocenit práci druhých značkami a symboly, postupně přechází k porovnávání práce se zadáním a předem danými kritérii, písemnému

hodnocení konkrétních úkolů a skupinové práce; větší zkušenosti s formulací hodnocení potřebují děti při vlastním sebehodnocení školní práce za určité období:

- slovní ocenění vlastní práce
- slovní kritické zhodnocení vlastní práce
- ocenění práce druhých značkami (lepítky)
- slovní ocenění práce druhých
- slovní doporučení k vylepšení práce druhých
- písemné hodnocení práce ve vlastní skupině
- písemné ocenění práce jiných skupin
- společné sestavování kritérií pro práci
- porovnání práce se zadanými kritérii
- písemné hodnocení práce v určitém oboru za dané období
- písemné hodnocení práce za určité období

Děti se dovednosti sebehodnocení učí také tím, že společně s učitelem vymýšlí a sestavují kritéria a to, co se na určitém úkolu bude hodnotit a porovnávat, co je nyní na určitém úkolu to důležité. Potom mohou podle kritérií, kterým rozumí, zhodnotit, jak se jim práce povedla – samostatně nebo ve skupině. Pro učitele je sebehodnocení dítěte také součástí diagnostických podkladů.

Záznamy o školní práci dětí

K průběžnému slovnímu hodnocení učební činnosti žáka je třeba systematický a neustálý sběr informací.

Děti si zakládají **portfolia** s výsledky své školní práce v jednotlivých oblastech. Učitel průběžně hodnotí práce dětí komentářem, který obsahuje porovnání práce se zadanými kritérii a navrhuje dítěti postup k vylepšení další práce. Vychází také z různých učebních stylů, předpokladů a domácího zázemí dítěte.

Děti mají své desky se **záznamovými listy** přehledu učiva. Přehled učiva vychází z očekávaných výstupů oborů. Záznamové listy jsou pro dítě přehledné a srozumitelné, aby se v nich dokázalo samo orientovat. Jsou také pro dítě ukazatelem a nabídkou dalších možností úkolů v učení a pomocníkem v plánování práce.

Průběžně se učivo a práce dětí neznámkuje ani neboduje, žákovské knížky mají.

Vysvědčení

Vysvědčení je slovní, rodiče a žáci dostávají popisným jazykem přehled učiva, které dítě zvládlo, se kterým se seznámilo, či ve kterém by se mělo ještě zdokonalit. Popisuje obtížnosti a snahu, kterou muselo každé jednotlivé dítě vynaložit na zvládnutí určité oblasti či problému vyučování. Slovní hodnocení oceňuje míru porozumění, praktického použití znalostí a dovedností, originálního zpracování nebo vynaložení velkého úsilí při plnění zadaného úkolu. Dále označuje nedostatky a návrhy na další postup při zvládnutí učiva a důraz ve školní práci.

Komunikace s dětmi

Učitel diferencuje komunikaci s dítětem – používá jazyk tak, aby dítě nehodnotil a neposuzoval, ale dal dítěti najevo, že získalo novou dovednost, že se mu práce podařila, nebo naopak ho navést k tomu, aby si úkol ještě zopakovalo, práci lépe nacvičilo, chyby opravilo. Práci dítěte je třeba projevit účast a uznání tak, abychom dítě nemanipulovali známými hodnotícími výroky typu: „To je ale pěkný obrázek, ty jsi šikovný, ty jsi ale...“ – ať v kladném či záporném smyslu. Úkolem učitele – v mateřské i základní škole – je navodit takovou atmosféru, aby se děti neučily být závislé na pochvale a odměně a nebály se udělat chybu.

Učitel má při hodnocení popisovat a pojmenovat, projevit účast, uznání a ocenění místo pochvaly. Neříkat: „Ty jsi...“ – ale oslovit dítě například: „Vidím, že děláš – pracuješ na ...; všimla jsem si, že...; mám z tvé práce dojem, že...; myslím si o tvé práci, že...“ a povzbudit dítě, aby komentovalo, popsalo, zhodnotilo svou vlastní práci samo. Hodnocení má vést dítě k tomu, aby svou práci vždy dělalo, jak nejlépe dovede, tedy s využitím svého potenciálu na maximum.

Chybová kontrola u učebního materiálu a pomůcek

Materiál a pomůcky (specifický materiál, běžné výukové pomůcky a texty) jsou připravovány tak, aby dítě samo vidělo a poznalo, zda úkol provedlo správně, kde je chyba a jak ji opravit. Děti jsou k práci s kontrolou, která je součástí pomůcky nebo se provádí porovnáváním se vzorem, vedeny již v mateřské škole Montessori.

Texty a cvičení, pracovní listy a sešity děti nejdříve porovnávají se vzorem - „kontrolou“. Porovnání práce se vzorovou kontrolou umožňuje dítěti okamžitou zpětnou vazbu, která je důležitá pro vlastní učení dítěte.

U textů, které kontroluje učitel (například písanky, vlastní texty dětí, diktáty, texty, které si už dítě samo porovnálo s „kontrolou“), označíme nejdříve jen počet chyb na určitém úseku a dítě

má možnost si je samo vyhledat a opravit. Učitel pomáhá dětem vyhledat chyby tam, kde si samy neumí poradit. Dovednost samostatné kontroly, nalezení rozdílů a chyby pokládáme důležitou životní kompetenci.

Spolupráce

Tréninkem spolupráce nahrazujeme soutěžení, záměrné porovnávání a sestavování pořadí mezi dětmi. Po skupinové práci mají děti možnost společně posoudit, jak se jim spolupracovalo, jaký díl úkolu splnily, jak byly platné své skupině. Posuzují samy sebe i své partnery. Hledají ocenění své práce a doporučují návrhy na vylepšení své skupině i ostatním.

AUTOEVALUACE ŠKOLY

Autoevaluace – vnitřní hodnocení školy napomáhá ke zkvalitnění a zefektivnění vzdělávání

a výchovy ve škole. Vnitřní hodnocení školy stanoví § 11 a §12 zákona č.561/2004 Sb. (školský

zákon) a vyhláška č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy.

Autoevaluace zahrnuje:

- širší náhled v klíčových oblastech (kurikulum, výsledky, učení a vyučování, podpora žáků, zdroje, řízení, vedení a zabezpečení kvality)
- bližší ohled ve specifických oblastech, které považujeme za úspěšné nebo hodné zřetele

Evaluační činnost

Předmětem evaluace jsou následující oblasti:

1. Průběžné hodnocení výchovně vzdělávací práce školy – plnění vzdělávacích cílů – úroveň naplňování cílů vzhledem k vzdělávacím záměrům
2. Hodnocení kvality práce pedagogických zaměstnanců ve výchovně vzdělávacím procesu
3. Sledování a hodnocení práce provozních zaměstnanců
4. Průběžné sledování a respektování podmínek materiálních, hygienických, personálních, podmínky organizace a spolupráce
5. Průběžná kontrola realizace hodnocení dětí a vedení záznamů

6. Hodnocení plnění dlouhodobých cílů a projektů školy

7. Kontrola vedení třídní a jiné svěřené dokumentace, evaluační zprávy

Pravidla pro vnitřní evaluaci:

Na úrovni tříd učitelka hodnotí podmínky a výsledky výchovně vzdělávacího procesu, naplňování cílů, zaznamenává individuální rozvoj a učební pokroky dětí.

Učitelky společně hodnotí tematické celky, sledované cíle, plánují další témata a hledají nové prostředky činností. Průběžné hodnocení školy provádí vedoucí učitelka.

hodnotí naplňování cílů, kvalitu podmínek vzdělávání, realizaci obsahu vzdělávání,

práci pedagogů, práci nepedagogických pracovníků, spolupráci zaměstnanců

materské školy, základní školy, spolupráci s rodiči.

Součástí evaluační činnosti je vlastní hodnocení dětí.

Svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a také vyhodnocovat. Děti

spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a

chápu potřebu je zachovávat.

Prostředky evaluační činnosti:

Pravidelná plánovaná kontrolní činnost vedoucí učitelky, ředitelky školy.

Pedagogické rady.

OBLASTI	CÍLE	KRITERIA	NÁSTROJE	ČASOVÝ
AUTOEVALUACE				HARMONOGRAM
Podmínky ke vzdělávání	Udržovat a modernizovat budovu školy a vybavení učeben	Bezpečnostní a hygienické předpisy Požadavky na výuku	Analýza Požadavků na vybavení a modernizaci budovy Analýza požadavků PK	Jednou za 2 roky – ŘŠ Jednou za rok – září – ŘŠ
Průběh vzdělávání	Připravit kvalitně žáky pro život.	Efektivní projektová práce.	Hospitační činnost, vzájemné hospitace	V průběhu roku – ŘŠ
Efektivní projektová práce	Užívat nových metod výuky Stanovit kritéria hodnocení a	Funkční portfolia	Sebehodnocení učitelů . Dotazníky a rozhovory se	Jednou za rok – PK Jednou za rok – ŘŠ,

využívat

sebehodnocení

í

žáků

žáky
a učitelé

koordinátor

Podpora školy
Žákům,
spolupráce
s rodiči
Vliv vzájemných
vztahů žáků,
rodičů a školy.

Podporovat
žáky
při aktivitách,
soutěžích,
projektech a
ročníkových
pracích, které
rozvíjí KK
Zlepšovat
spolupráci s
rodiči
a dalšími
institucemi
Prezentace
školy,
spolupráce
s jinými
organizacemi

Počet
realizovaných
projektů a
aktivit.
Účast rodičů
na
třídních
schůzkách,
dnech
otevřených
dveří,
prezentacích
projektů a
ročníkových
pracích

seznamy
projektů
– veřejných i
Neveřejných

Rozbor zápisů
z třídních
schůzek
Setkávání
vedení
školy se
žáky
jednotlivých
tříd

Jednou za rok –
PK,
na konci ŠR

Čtvrtletně – TU,
ŘŠ

Pravidelně každý
měsíc
ŘŠ

Řízení školy,
kvalita
personální práce,
kvalita DVVP

Stabilní
pedagog.
sbor, efektivní
chod školy,
soulad
výuky se ŠVP
Četnost,
kvalita a
účelnost
DVVP

Převaha
kladného
hodnocení
učitelů,
důvěra ve
vedení
školy
Počet
Úskutečněných
h

Dotazníky pro
učitele,
skupinové
diskuse,
rozbor
dokumentace,
zápisů z porad

SWOT
Mapa školy

Jednou za rok ŘŠ,
koordinátor
Průběžně,
Nejméně 1x
za rok – ŘŠ
Jednou za 2 roky -
koordinátor

Jednou za 2

Roky – koordinátor

Výsledky
vzdělávání

Úspěšné
absolvování
školy,
zvládnutí
výstupů
ŠVP,

DVVP
Kvalita
výsledků,
přípravenost
na
životní situace